

Kaisa Seppänen

KELLON KESKUSTAN MAISEMALLINEN KEHITTÄMINEN

KELLON KESKUSTAN MAISEMALLINEN KEHITTÄMINEN

Kaisa Seppänen
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Maisemasuunnittelun koulutusohjelma, Viheraluesuunnittelun suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Kaisa Seppänen

Opinnäytetyön nimi: Kellon keskustan maisemallinen kehittäminen

Työn ohjaaja: Pirjo Siipola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2012

Sivumäärä: 61 + 18

Opinnäytetyön tilaajana on Haukiputaan kunta ja aloitteen työstä teki Kellon kyläyhdistys. Opinnäytetyön tavoitteena oli jatkaa kulttuurimaiseman kurssilla opiskelijoiden Kalimenjoen ympäristöön tekemiä maisemaselvityksiä ja kehittämisohjelmia koko Kellon keskustan alueen kehittämissuunnitelmaksi. Opinnäytetyössä kuultiin suunnittelualueen asukkaita ikäryhmittäin heille parhaiten soveltuvien viiden eri osallistamismetodin avulla. Työssä oli mukana kehitettävänä uusi paikkatiedon osallistamismenetelmä SoftGIS.

Kehittämissuunnitelmalle Kellon alueella oli tarvetta lisääntyvän kaavoituspaineen vuoksi Haukiputaan liittyessä Suur-Ouluun. Uhkana suunnittelualueella on avoimen peltomaiseman katoaminen ja kulttuurimaiseman voimakas muuttuminen. Lisäksi paikallisten asukkaiden kannalta ympäristön vaaratekijät oli tärkeää kartoittaa. Työn tulokset on esitetty yleissuunnitelmatasoisina karttaesityksinä. Alueelle tehtiin koko alueen kattava kehittämissuunnitelma, jossa nostettiin esille tarkemmin kehitettävien alueiden sijainti, vaaralliset kohteet sekä maisemanhoitoa vaativat alueet. Tarkemmat kehittämisohjelmat tehtiin neljälle alueelle. Kartta-aineistoja on selitetty ja tulkittu tekstiosiossa.

Yhteistyökumppaneina työssä toimivat Oulun kaupunki, Haukiputaan kunta, ELY-keskus, Haukiputaan seurakunta, Kellon kyläyhdistys, yrittäjät ja Kellon koulun henkilökunta. SoftGIS-menetelmää kehitettiin yhteistyössä Playsign Oy:n, Oulun yliopiston /Oulun Eteläisen instituutin ja Oamkin kanssa.

Työssä on käytetty lähdemateriaalina kulttuurimaiseman kurssitöiden lisäksi erilaisia kartta-aineistoja Geologian tutkimuskeskuksesta. Karttojen käsittelyssä apuna käytettiin GTK:n inventointeja ja julkaisuja. Kaavoitustietoja saatiin Haukiputaan kunnalta sekä Oulun kaupungilta ja ajantasaiset tiedot toimitti kaavoitusarkkitehti. Muuta pohjatietoa kerättiin ELY-keskukselta, Viherympäristöliitolta, Haukiputaan kunnalta, Ilmatieteenlaitokselta, Itämeriportaalista, JoMMA ry:ltä, Kirjasto Virmasta, Mavi:sta, Suomen kotiseutuliitosta ja ympäristöministeriöstä.

Asiasanat: osallistaminen, osallistava suunnittelu, ympäristösuunnittelu, maisemasuunnittelu, maisemanhoito, Kello, Haukipudas, Oulu

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Landscape Planning, Option of Landscape Design

Author: Kaisa Seppänen

Title of thesis: Landscape Development Plan for Kello Centre

Supervisor: Pirjo Siipola

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2012

Pages: 61 + 18

This thesis is made for further development of Kello centre as a continuation of landscape analysis and development proposals produced in a cultural landscape course to river Kalimenjoki area. When making the thesis the residents were consulted using five purpose-built participating methods including a new method of SoftGIS. The client of this thesis was Haukipudas municipality and the initiative came from the Kello village association.

The developing of landscape is a current topic due to the consolidation of municipalities in the area. It is probable that Kello will become more desired as a residential environment not least because of its location. This poses a threat to the cultural landscape and the conservation of the open fields. Identifying the elements of danger to the residents in the environment was also a matter of importance. The results of this thesis were presented as a general plan that included landscape management data and the marked areas for more detailed plans. More detailed developing propositions were made for four areas. Results are explained and interpreted within the enclosed text.

The thesis was made in cooperation with the city of Oulu, municipality of Haukipudas, ELY-Centre, Haukipudas parish, Kello village association, entrepreneurs and the residents of Kello. SoftGIS-method was developed in collaboration with Playsign Oy, University of Oulu /Oulu Southern Institute and Oulu University of Applied Sciences.

As a source material in this thesis in addition to the cultural landscape course outcome was used a variety of map data from CSC – IT Center for Science and GTK - Geological Survey of Finland and for more detailed information surveys and publications from GTK. Planning information was given by municipality of Haukipudas and the city of Oulu. Other basic data was summoned from ELY-Centre, The Finnish Association of Landscape Industries – VYL, municipality of Haukipudas, Finnish Meteorological Institute, The Baltic Sea Portal, JoMMa ry., Kirjasto Virma, Agency for Rural Affairs – Mavi, Finnish Local Heritage federation and Finland's environmental administration.

Keywords: participation, participative planning, environmental planning, landscape design, landscape management, Kello, Haukipudas, Oulu

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ.....	3
ABSTRACT.....	4
1 JOHDANTO	7
2 KELLON KYLÄN ESITTELY	8
3 LUONTO, MAISEMA JA KYLÄN KEHITTYMINEN	10
3.1 Maa- ja kallioperä	10
3.2 Ilmasto.....	10
3.3 Kasvillisuus ja kulutuksenkestävyys	11
3.4 Maisemarakenne ja maisemakuva	14
3.5 Asutuksen kehittyminen.....	15
3.6 Kaavoitustilanne ja maanomistussuhteet.....	16
3.7 Reitistöt, viheralueet ja hoito.....	19
3.8 Ongelmakohdat	19
4 OSALLISTAVA SUUNNITTELU.....	20
4.1 Ainekirjoitukset 1-6-luokkalaisille	20
4.2 SoftGIS menetelmän kehittäminen 7-9-luokkalaisten kanssa.....	20
4.3 Haastattelu ohjausryhmän jäsenille	22
4.4 Kyläkävely ulkopaikkakuntalaisten kanssa	22
4.5 Ryhmäideointi ja karttatyöskentely yleisötilaisuudessa.....	24
5 MENETELMIEN VERTAILU JA TULOKSET.....	25
5.1 Ainekirjoitukset 1-6 luokkalaisille	25
5.2 SoftGIS menetelmän kehittäminen 7-9 luokkalaisten kanssa	31
5.3 Haastattelu ohjausryhmän jäsenille	34
5.4 Kyläkävely ulkopaikkakuntalaisten kanssa	36

5.5 Ryhmäideointi ja karttatyöskentely: yleisötilaisuus	37
6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET	40
6.1 Tiealueet	40
6.2 Liikekeskuksen alue	42
6.3 Kalimenjoen alue	45
6.4 Koulun alue.....	46
6.5 Viheralueet	46
6.6 Yksityiset alueet.....	50
7 RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIA	51
7.1 Seurantalojen korjausavustus.....	51
7.2 Euroopan maaseuturahasto	51
7.3 LEADER-rahoitus	52
7.4 Kulttuuriympäristöjen vaaliminen ja maatalouden ympäristötuen erityiset	52
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	54
9 POHDINTA	56
LÄHTEET	58
LIITTEET	62

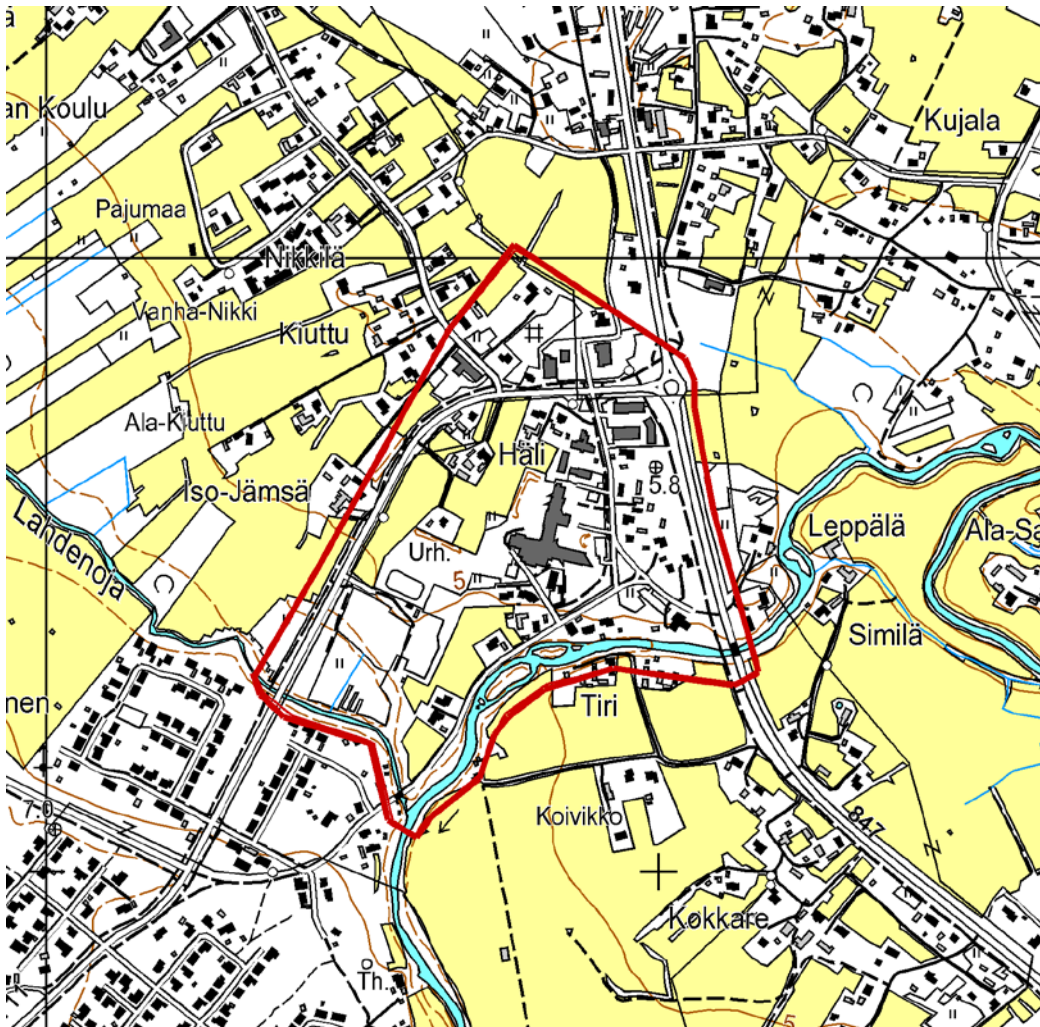
1 JOHDANTO

Työn kehittämisiongelmana on Kellon kylämaiseman kehittäminen osallistavan suunnittelun menetelmin. Kulttuurimaiseman kurssilla Kalimenjoen ympäristöön Kellon keskustan alueelle tuotettujen maisemanhoitosuunnitelmien ja kehitysehdotusten kautta ilmeni tarve laajemmalle kehitysehdotusten tuottamiselle kylän alueella. Kellon maiseman kehittämissuunnitelmassa käytetään pohjatietona näitä aiemmin Kellon kyläyhdistyksen ja Oulun seudun ammattikorkeakoulun Luonnonvara-alan yksikön yhteistyönä Kalimenjoki kuntoon -projektin yhteydessä tuotettuja materiaaleja. Kurssityönä tuotettujen materiaalien lisäksi lähteinä on käytetty kartta-aineistoja PaITuli-paikkatietopalvelusta, sekä vanhoja alueen karttoja. Kaava-aineistot saatiin Haukiputaan kunnan verkkosivuilta ja uusimmat muutokset kunnan kaavoitusarkkitehdiltä. Maastokäyntien lisäksi apuna maiseman hahmottamisessa on käytetty GoogleMaps:n ilmakehän-aineistoja ja Streetview-näkymää sekä BingMaps:n ilmakehän-aineistoja. Muina lähteinä on käytetty muun muassa Haukiputaan kunnan, Oulun kaupungin, Geologian tutkimuskeskuksen, Itämeriportaalin, ELY:n, JoMMa ry:n, maaseutuviraston, kotiseutuliiton, ympäristöministeriön ja ilmatieteenlaitoksen verkkosivuja. Verkkolähteinä on käytetty myös PDF-dokumentteja kallioperästä ja kiviaineksista. Osallistavassa suunnittelussa on kuultu eri alojen ammattilaisia, alueen asukkaita, ala- ja yläkoululaisia sekä ulkopaikkakuntalaisia eri metodein, muun muassa uutta osallistamismetodia SoftGIS:iä kehitettiin ja testattiin opinnäytetyössä.

Työn tilaajana on Haukiputaan kunta ja aloitteen työstä teki Kellon kyläyhdistys. Tavoitteeksi tilaajan kanssa työlle asetettiin yleissuunnitelmatasoisen kehittämissuunnitelman sekä osaan alueista tarkempien kehitysehdotusten laatiminen. Lisäksi kyläyhdistyksen toivomuksesta päätettiin tuottaa hoitosuunnitelma alueelle. Työ on tehty yhteistyössä Heikki Pulkkisen (kaupunginpuutarhuri, Oulu), Pasi Haapakankaan (yleisten alueiden hoito, Haukipudas), Hanna Pöytäkankaan (kaavoitusarkkitehti, Haukipudas), Seppo Heikkisen (ELY-keskus), Kaisa Väätäjän (Haukiputaan seurakunta) sekä Kellon kyläyhdistyksen Reijo Tirin, Eija Tirin, Sakari Rekilän ja Lauri Meriläisen, yrittäjä Hidir Cinarin, opinnäytetyön ohjaajan Pirjo Siipolan (Oamk) sekä Kellon koulun henkilökunnan kanssa.

2 KELLON KYLÄN ESITTELY

Suunnittelualue sijaitsee Oulusta n. 16 km pohjoiseen ja Haukiputaan keskustasta n. 6 km etelään Kellon kylän keskustassa. Alue rajautuu liikekeskuksen ja Kiviniementien pohjoisreunaan, etelässä Kalimenjoen eteläpuolella oleviin peltoihin. Lounaassa alue rajautuu Lahdenojaan ja itäpuolella Haukiputaantiehen (katso kuvio 1). Kello kuuluu Haukiputaan kuntaan ja näin ollen Suur-Ouluun.

KUVIO 1. Suunnittelualue-rajaus pohjakartalla lähiympäristöineen. Karttapohjana käytetty peruskartta PaITuli-paikkatietopaikkatietopalvelusta, hakupäivä 22.4.2012.

Kulkuyhteyksiltään Kello sijaitsee hyvällä paikalla, mikä antaa hyvät mahdollisuudet asukkaille työskennellä ja viettää vapaa-aikaa sekä Oulun että Haukiputaan alueella. Suur-Oulussa Kellon alue on sijaintinsa vuoksi myös lähialue asutuksen kehittymisen suhteen. Maaseutumainen ilme antaa rauhallisen elinympäristön asukkailleen. Peruspalvelutarjonnaltaan Kellon alue on jo nyt hyvä ja mahdollisuudet palveluiden laajentamiseen kasvavat tulevaisuudessa mahdollisten uusien asukkaiden myötä. Haasteena lisärakentamisessa tulee olemaan maaseutumaisen ilmeen säilyttäminen alueella. Kelloon rakennetaan tälläkin hetkellä uusia asuntoja aivan suunnittelualueen läheisyyteen. Suurin muutoksen tarve Kellossa on kuten koko Haukiputaan alueella maisemasuunnittelun ja asukkaiden viihtyvyyden näkökulmasta yleisten ajanviettoon tarkoitettujen viheralueiden, kuten puistojen puute. Suunnittelualueella ympäröivässä maisemassa olevat pellot tuovat kauniita avoimia näkymiä alueelle ja näitä olisi hyvä tuoda myös keskustan alueelle pienemmässä mittakaavassa. Myös Kalimenjoki koskineen on kaunis lisä maaseutumaiseen ympäristöön.

3 LUONTO, MAISEMA JA KYLÄN KEHITTYMINEN

3.1 Maa- ja kallioperä

Pääosa Haukiputaalta Vaalaan ulottuvasta alueesta kuuluu liuskealueeseen ja se koostuu sedimentti- ja vulkaanissyntyisistä kivilajeista. Näistä kivilajeista yleisimpiä ovat grauvakat ja kiilleliuskeet. Kello kuuluu kallioperäkartalla Muhoksen savikivi-muodostuman alueelle. (Honkamo 1988, 6.) Muhoksen muodostuma kuuluu Suomessa nuorimpiin kivilajeihin. (Sipilä & Suominen 1996, 5). Savikiven olemassa olo on selvitetty seismisillä luotauksilla. Alueelta voikin löytää jatkuvasti käytössä olevista sorakuopista savikivilohkareita satunnaisesti. (Honkamo 1988, 8.)

Lähes koko suunnittelualue on hiekkamoreenialuetta maaperäkartalla. Lähempänä Lahdenojaa maaperä koostuu suurimmaksi osaksi karkeasta hiesusta. Suunnittelualueen ulkopuolella heti Lahdenojan jälkeen maaperä muuttuu hiekaksi. (Geologian tutkimuskeskus GTK 2011, hakupäivä 23.4.2012.) Maalajit alueella ovat lievästi routivia.

3.2 Ilmasto

Haukipudas kuuluu kasvillisuusvyöhykkeeseen viisi. Kasvillisuuden menestymisen vyöhykkeen määrittelee kasvukauden pituus ja talviolosuhteet. Rannikon läheisyyden vuoksi on lämpötila alueella hieman korkeampi ja sademäärä vähäisempi sisämaahan verrattuna. Ilmatieteenlaitoksen vuodenaikojen kesätilastojen mukaan termisen kesän alku ajoittui vuosien 1981–2010 aikana keskimäärin ajalle 30.5.–4.6. ja termisen syksyn alku ajalle 7.-12.9. Kesän keskimääräiseksi pituudeksi on tilastollisesti laskettu 90–100 päivää. (Ilmatieteenlaitos, hakupäivä 22.4.2012.) Termisen talven alku tilastojen mukaan vuosien 1981–2010 välillä on ajoittunut 1.11.–6.11. ja kevään 5.4.–10.4. ajanjaksolle. Talven kestoksi on tilastoitu 150–160 päivää. (Ilmatieteenlaitos, hakupäivä 22.4.2012.) Koko vuoden keskilämpötila on ollut vuosien 1981–2010 keskiarvona 2-3 astetta ja saman aikavälin sademäärä 500–550 mm vuodessa. Sadepäiviä aikavälillä on ollut keskimää-

rin vuoden aikana 165–180 kpl ja lumensyvyys yli metrin. (Ilmatieteenlaitos, hakupäivä 22.4.2012.)

3.3 Kasvillisuus ja kulutuksenkestävyys

Kalimenjoella kasvillisuudessa näkyy vahvasti kulttuurivaikutteisuus. Luokittelultaan alue on lehtomainen tuore ja paikoin kostea reunusmetsä, jonka kasvillisuus muistuttaa GOFIT (metsäkurjenpolvi-käenkaali-mesiangervotyyppi) lehtoa sekä tuoretta lehtoa. Haukiputaantietä lähestyttäessä joenvarren reunusmetsät kapenevat koivukujanteeksi. Ojanvarren reunusmetsien kenttäkerroksessa kasvaa tiheinä kasvustoina suurruoholehtojen valtalajeja; mesiangervoa, vuohenputkea, koiranputkea, nokkosta ja vadelmaa. Kerroksen kasvillisuus on korkeahkoa ja sisältää myös paljon heinämäisiä lajeja mm. nurmilauhaa ja juolavehnää. Pensaskerros muodostuu suurimmilta osin pajuista ja puuston vallitseva laji on hieskoivu. Myös harmaaleppiä ja raitoja sijaitsee sekä saarissa että reunusmetsissä ja jonkin verran haapaa ja kuusta. Puutarhakarkulaisia jokialueella ovat mm. ruttojuuri, puisto-syreeni ja tuoksuvadelma, humala ja kurjenmiekat. Ruderaatteina kulttuurivaikutteisella alueella valtalajeina ovat pujo ja nokkonen. Kalimenjoen alueet ovat tulva-vaikutteisia ja sedimenteillä on selvästi rehevöittävä vaikutus. Joen veden ruskea väri tulee valuma-alueen suo-ojituksista sekä turvetuotannosta. Joenvartta ja saaria on raivattu vaihtelevasti, viimeinen alue hoidettiin vuoden 2011 aikana. (Jussila, Kemppainen, Kivilompolo & Pasanen 2010, 10.)

KUVIO 2. Kalimenjoen pieni saari ja hoitamaton reuna-alue.

Tiealueiden ympäristössä on karkeasti jaoteltuna kahdenlaista kasvillisuutta. Rakennetummilla alueilla on yksittäispuita ja puuryhmiä tai puukujanteita/ -rivistöjä vallalajinaan koivu. Myös muutamia näyttäviä vanhoja kuusirivistöjä löytyy vanhojen tonttien reunoilta. Näillä alueilla aluskasvillisuutena on pääasiassa nurmikko. Luonnollisemmilla alueilla on reunuspuustoa, jossa päälajina puustossa on koivu, pensaskeroksessa pajut ja kenttäkerros on heinittynyttä kosteahkoa metsänpohjaa. Lisäksi liikennealueiden varsilla on niittyjä ja peltoja avoimissa kohdissa. Näilläkin alueilla on osittain pajukko kasvanut peittämään näkymiä. Muutamissa kohdissa kasvaa erityisen näyttäviä suuria yksittäispuita; mänty ja kaksi vaahteraa. Yksi liikenne-viheralue on nurmetettu ja siihen on sijoitettu patsas, jonka yhteydessä on ruusuista muodostettu kaari.

KUVIO 3. Näyttävä maisemapuu Kalimenojankujan länsipäässä suunnittelualan rajalla (kuva Anniina Martikainen)

Haukiputaantien varrelta löytyy myös vanha kättilön tontti, jossa kasvaa villiintynyttä puutarhakasvillisuutta. Paikan nimi tulee siitä, että tontilla aiemmin sijainneessa talossa asui alueen kättilö. Nykyisin rakennuksesta on jäljellä vain osa perustuksista. Yleisilme tontilla on epäsiisti, maitohorsmat, ritarinkannukset ja ukonhatut ym. kasvit kasvavat villiintyneenä. Tontti sijaitsee hyvin näkyvällä paikalla. (Jussila, Kempainen, Kivilompolo & Pasanen 2010, 14.)

KUVIO 4. Näkymä Haukiputaantien viereiseltä pyörätieltä kättilöntontille. Takana Seurakuntakoti. (kuva Anniina Martikainen)

Liikekeskuksessa avoimet alueet on pääasiassa päällystetty nurmikolla. Alueilla on muutamia koivurivistöjä, yksittäispuita ja joitakin puuryhmiä ja pensasryhmiä. Kasvillisuus on yleisilmeeltään siistiä, lukuun ottamatta latvottuja puita. Erityisesti suurimman kaupparakennuksen ympäristön puusto on hyvin matalaa. Kasvillisuuden ikä liikerakennusten ympäristössä vaihtelee suuresti rakennusten iän mukaan. Suurimman liikerakennuksen parkkialueen ja tien välissä on muutamia näyttäviä nuoria mäntyjä. Kaikki julkiset rakennukset suunnittelualueella ovat kasvillisuudeltaan yhtenäisiä liikekeskuksen rakennusten ympäristön kanssa. Koulun piha-alueella on useita näyttäviä isoja puita ja laajoja viheralueita. Piha-alueilla sijaitsee myös laajimmat istutusalueet ja näyttävimmät pensasistutukset koko suunnittelualueella tarkasteltaessa. Yksityispihojen kasvillisuus on hyvin vaihtelevaa, suurimmaksi osaksi se koostuu yksittäispuista ja puu- tai pensas-rivistöistä ja -aidoista. Pelto- ja niittymaisemat ovat näyttäviä ja tärkeitä Kellon alueella. Näiden vaihtumisyvyöhykkeillä pääkasvillisuudeksi on muodostunut pajukko monimuotoisen ruohovartisen kasvillisuuden sijaan.

KUVIO 5. Näkymä liikekeskuksesta Kiviniementien ylitse.

Luontotyypit ovat paikallisesti tarkasteltuna tavallisia, eivätkä vaadi tarkempaa luontoselvitystä. Tärkein kohde alueella luontoarvoiltaan on Kalimenjoki reuna-alueineen. Kaikki kohteet voidaan luokitella luokkaan 1 (Pentti Hanhela, inventointikäyntimuistio) ja on näin ollen hyvä kulutuksenkestoltaan. (Jussila, Kemppainen, Kivilompolo & Pasanen 2010, 10.)

3.4 Maisemarakenne ja maisemakuva

Oulun seutu kuuluu kokonaisuutena 'Pohjois-Pohjanmaan jokiseutu ja rannikko' -maisemaseutuun. Maisemassa tärkeinä elementteinä ovat jokilaaksoissa sijaitsevat viljellyn maan alueet ja maisema rytmittyy mereen kohtisuoraan laskevien virtojen myötä. Alueella on vähän järviä, monia aapasaita ja rannikolla sijaitsee paikoin laajoja dyynikenttiä. (Oulun kaupunki 2002, 13.)

Oulun seudun maisemarakenteelle tyypillisiä ovat selänne- ja laaksovyöhykkeet. Vyöhykkeet kestävät huonosti rakennettavien alueiden mukanaan tuomat maisemamuutokset. Kasvulle ja kehitykselle edullinen välivyöhyke jää selänne- ja laaksovyöhykkeen väliin. Maisemarakenteessa vyöhykkeiden sisällä maisematyyppi on monella tapaa vaihteleva. Koko Haukiputaan alueella vallitsee kumpareinen selännetyyppi. Myös pyöreänmuotoisia kumpareikkoja sisältävää väli-

vyöhyketyyppejä on paljon. Taajamat sijoittuvat tyypillisesti pienten kumpareiden päälle. (Jussila, Kempainen, Kivilompolo & Pasanen 2010, 7.)

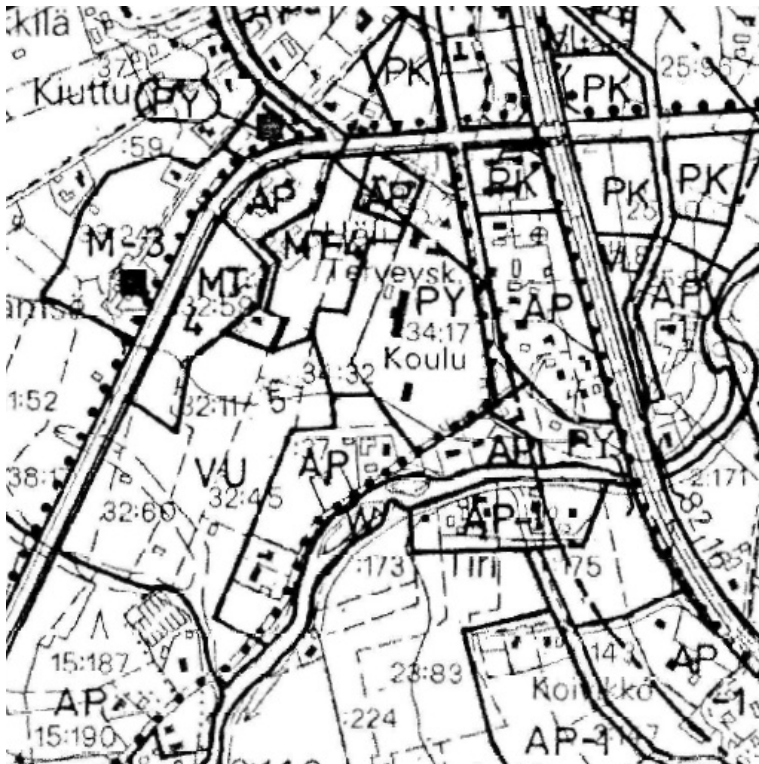
3.5 Asutuksen kehittyminen

Rannikkoseudulla maa kohoaa 8-9 mm/vuosi. Kellon alue on hyvin matalaa ja nousee edelleen. Samalla muuttuu rantaviiva suhteellisen nopeasti ja meri vetäytyy kauemmas vuosittain. Merenlahdet muuttuvat lammiksi tai järviksi ja Kellon alueella onkin kohtia, joiden nimen perusteella voidaan päätellä olleen veden äärellä. (Itämeriportaali 2010.) Olosuhteiden muutokset ja asutuksen vakiintumisen myötä syntynyt Kello on hyvin tyypillinen kylä Perämeren rannikolla. Alue on ollut asutukselle suotuisa ilmastollisesti, rantaviivan kallioperän ja maaperän suhteen ja alue on jatkanut muotoutumista asutuksen myötä. (Jussila, Kempainen, Kivilompolo & Pasanen 2010, 4.)

Kellon alueen asutuksesta ei ole varmaa varhaista tietoa, aikaisin merkintä löytyy Vatikaanin arkistosta vuodelta 1488, jossa mainitaan Kellon lin annekseksi eli seurakunta. Ensimmäinen nokkaveroluettelo on vuodelta 1548, siinä mainitaan Kellon kylä, jossa oli 30 verotaloa. Ennen "Kello"-nimitystä kutsuttiin paikkaa nimellä "Suomalainen". Kellossa oli pitkään kaksinkertainen asukasmäärä verrattuna Haukiputaaseen. Asutus syntyi varsin syvälle ulottuneen Kellonlahden eli Satalahden ympärille ja Kalimenjoen alajuoksulle 1500-luvulla. Maannousun mukaan laskettuna n. 500 vuotta sitten muotoutui nykyinen rantaviiva Kellon alueelle. Sotien aikana Kellokin hävitettiin venäläisten toimesta, mutta sotien jälkeen alue elpyi nopeasti ja Kello sai merkittävää uudisasutusta. Maakirjaan merkittiin vuonna 1798 Kelloon 81 taloa. Pääelinkeinona alueella oli merikalastus, mutta myös pellonraivausmahdollisuuksiin ja runsaisiin niittyihin kiinnitettiin huomiota. (Kirjasto Virma 2012.) Viimeisin koko Haukiputaan alueen asukasluku on 18872 henkeä, joista Kellossa asuu 2719 henkeä 1.1.2011 (Haukipudas 2012).

3.6 Kaavoitustilanne ja maanomistussuhteet

Suunnittelualue kuuluu Kellon osayleiskaavaan vuodelta 2010 (katso kuvio 6). Kaavaan on merkitty alueelle pientalovaltaista asuntoaluetta, julkisten ja yksityisten palveluiden aluetta, urheilu- ja virkistyspalveluiden aluetta, vesialuetta sekä maa- ja metsätalousaluetta jolla on ympäristöarvoja (Haukipudas 1992, hakupäivä 22.4.2012).

KUVIO 6. Kellon osayleiskaavassa voidaan nähdä paljon yksityisten palveluiden aluetta PK (Haukipudas 1992, hakupäivä 22.4.2012)

Suunnittelualueen asemakaavatilanne löytyy Haukiputaan sivuilta Kellon, Kiviniemen ja Holstinmäen ajantasakaavasta (katso kuvio 7). Asemakaavassa hieman yli kolmasosa on merkitty erilaisiksi viheralueiksi; urheilu ja virkistyspalvelualueeksi (VU), puistoksi (VP) ja leikkipuistoksi (VK). Saman verran suunnittelualueella sijaitsee erityyppisiä rakennettuja alueita; asuin- ja erillispientalojen (AP, AO) korttelialueesta asuin-, liike- ja toimistorakennusten (AL), liikerakennusten (KL) sekä maatilojen talouskeskusten (AM) korttelialueeseen. Näiden lisäksi alueella on maa- ja metsätalousaluetta (M) noin neljännes. Suunnittelualueella on myös yksittäisiä suurempia alueita:

3.7 Reitistöt, viheralueet ja hoito

Kellon läheisyydessä sijaitsevassa Virpiniemessä on paljon ulkoilureittejä, mutta itse Kellon kylän alueelta virallista ulkoilureittiä ei kulje. Kellon alueella ei myöskään ole varsinaista puistoaluetta, leikkikenttää tai oleskelu-aluetta. Koulun alueella sijaitsee kuitenkin monia erilaisia pelikenttiä ja jonkin verran leikkivälineistöä. Osalle alueista ei kuitenkaan saa mennä.

Ennen Haukiputaan yhdistymistä Ouluun on koko kunnan alueen hoito tehty tilaustyönä. Viheralueiden hoito on ulkoistettu Haukiputaan 4H-yhdistykselle ja töitä on tehty pääosin kouluikäisiä nuoria palkkaamalla. Hoitoalueisiin on kuulunut kasvillisuus- ja liikenneviheralueet sekä koulujen ja päiväkotien lähiympäristöt. Hoito on rajoittunut kunnan alueille. Nurmien leikkuusta on vastannut Haukiputaan viherhoito ja raivauksia on hoidettu kunnan kautta työllistettyjen avulla. Pääteiden varsia on hoidettu Destian toimesta.

3.8 Ongelmakohtat

Kellon alueella ei varsinaisia maisemavaurioita ole, eikä näin ollen tarvetta raskaalle rakentamiselle. Kuitenkin selkeänä puutteena voidaan pitää sitä, että alueella ei ole yhtään puistoa. Maisemallisesti ongelmallisina kohteina on joen lähialueet ja saaret. Myös liikekeskuksen sekava yleisilme tarvitsee yhtenäistämistä. On tärkeää, että ympäristön kehittäminen ja hoito suunnitellaan huolellisesti ja sitä toteutetaan säännöllisesti siistin ja viihtyisän elinympäristön takaamiseksi.

Keskustan alueella liikenteen opasteita ei ole päivitetty ajan tasalle. Erityisesti koulun ja päiväkodin edessä olevat opastinviitat ovat vanhentuneita ja niitä on liikaa. Turvallisuuden kannalta ongelmallisia ovat myös risteysalueet, teiden kunto, katuvalojen puute ja joidenkin kevyenliikenteenreittien puute. Liikenteen määriä ei ole otettu huomioon erityisesti ruuhka-aikoina.

4 OSALLISTAVA SUUNNITTELU

Kehittämistehtävänä opinnäytetyössäni oli asukkaiden osallistaminen ikäryhmittäin ja toteutusta helpottava suunnitteluvaiheen yhteistyö eri tahojen kesken. Jokaiselle ikäryhmälle pyrittiin löytämään parhaiten soveltuva osallistamismenetelmä, jotta ikäryhmän sisällä kattavuus olisi mahdollisimman suuri. Haasteena pienessä kylässä oli ihmisten saavuttaminen. Menetelmiksi valittiin viisi erilaista kylän tarpeisiin muokattua osallistamismenetelmää. Yksi menetelmistä oli uusi soft-GIS-sovellus, joka saatiin opinnäytetyöhön koekäyttöön.

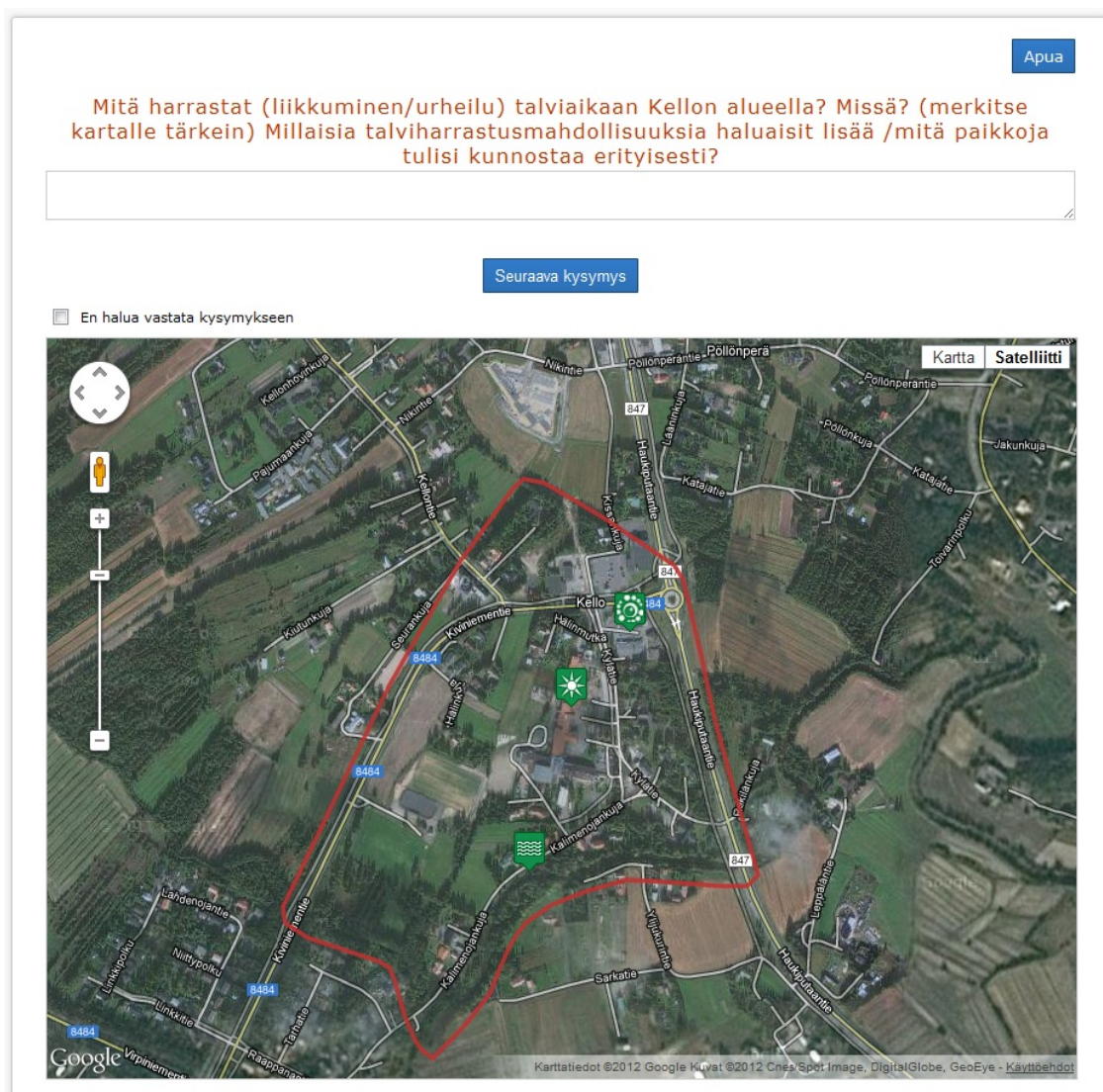
4.1 Ainekirjoitukset 1-6-luokkalaisille

Nuorimmiksi osallistettaviksi valittiin 1-6 luokkalaiset Kellon alakoulun oppilaat. Oppilaiden kuulemiseen valittiin osallistamismenetelmäksi ainekirjoitus, jonka nimeksi määriteltiin 'Unelmien kylä Kello'. Käytännössä ainekirjoitus järjestettiin siten, että opettajat saivat itsenäisesti valita sopivan ajankohdan kirjoittamiseen oppituntien yhteydessä. Oppilaita ohjeistettiin kirjoittamaan tai piirtämään omista toiveista kylän alueella. Muutoin tarkoitus oli, ettei oppilaiden vastauksia tarpeettomasti ohjailta. Ainekirjoitus järjestettiin Kellon kyläyhdistyksen toivomuksesta ja luokat saivat osallistua siihen näin halutessaan.

4.2 SoftGIS menetelmän kehittäminen 7-9-luokkalaisten kanssa

"SoftGIS/ PehmoGIS on menetelmä, jolla asukkaiden kokemuksellista tietoa voidaan kiinnittää fyysisiin paikkoihin karttakäyttöliittymän avulla" (Sääskilahti 2012, 2). Menetelmän tarkoituksena on kerätä sekä tutkimuskäytön että suunnittelun ja päätöksenteon tueksi tarvittavaa tietoa. Menetelmän etuna on hyvä tavoitettavuus, sillä metodi on Internet-pohjainen eikä näin ole riippuvainen ajasta ja paikasta. SoftGIS-alustaa on kehitetty InnoGIS-hankkeen aikana ja tuotoksena syntyi karttapohjalla toimiva prototyyppi. Alusta mahdollistaa sekä osallistavan suunnittelun että yhteisöllä lähtöisen ja laadullisen paikkatiedon keräämisen. Kehittely on tehty yhteistyössä oululaisen Playsign Oy:n, Oulun yliopiston/ Oulun Eteläisen instituutin sekä Oulun seudun ammattikorke-

koulun Luonnonvara-alan yksikön kanssa. (Sääskilahti 2012, 2, 4) SoftGIS-metodi oli edelleen kehittämissä opinnäytetyön osallistamisvaiheessa. Suunnittelija muotoili kysymykset yhteistyössä SoftGIS-kehittäjien kanssa kyselyä varten ja karttapohjalle asetettiin suunnittelualue ja muutamat tärkeät kohteet. Vastaajan tuli valita kysymysasettelun mukaisesti hänelle tärkeä kohde kartalta ja selvittää kohdevalintaa joko avoimella vastauksella tai valitsemalla sopivan vastausvaihtoehdon (katso kuvio 9). Yhteistyössä Kellon yläkoulun kanssa sovittiin osallistamisaika oppituntien yhteyteen. Suunnittelija opasti nuoria etukäteen kyselyyn vastaamisessa, minkä jälkeen nuoret vastasivat omatoimisesti. SoftGIS-metodia käytettiin yhden 7-, 8- ja 9-luokan kanssa.

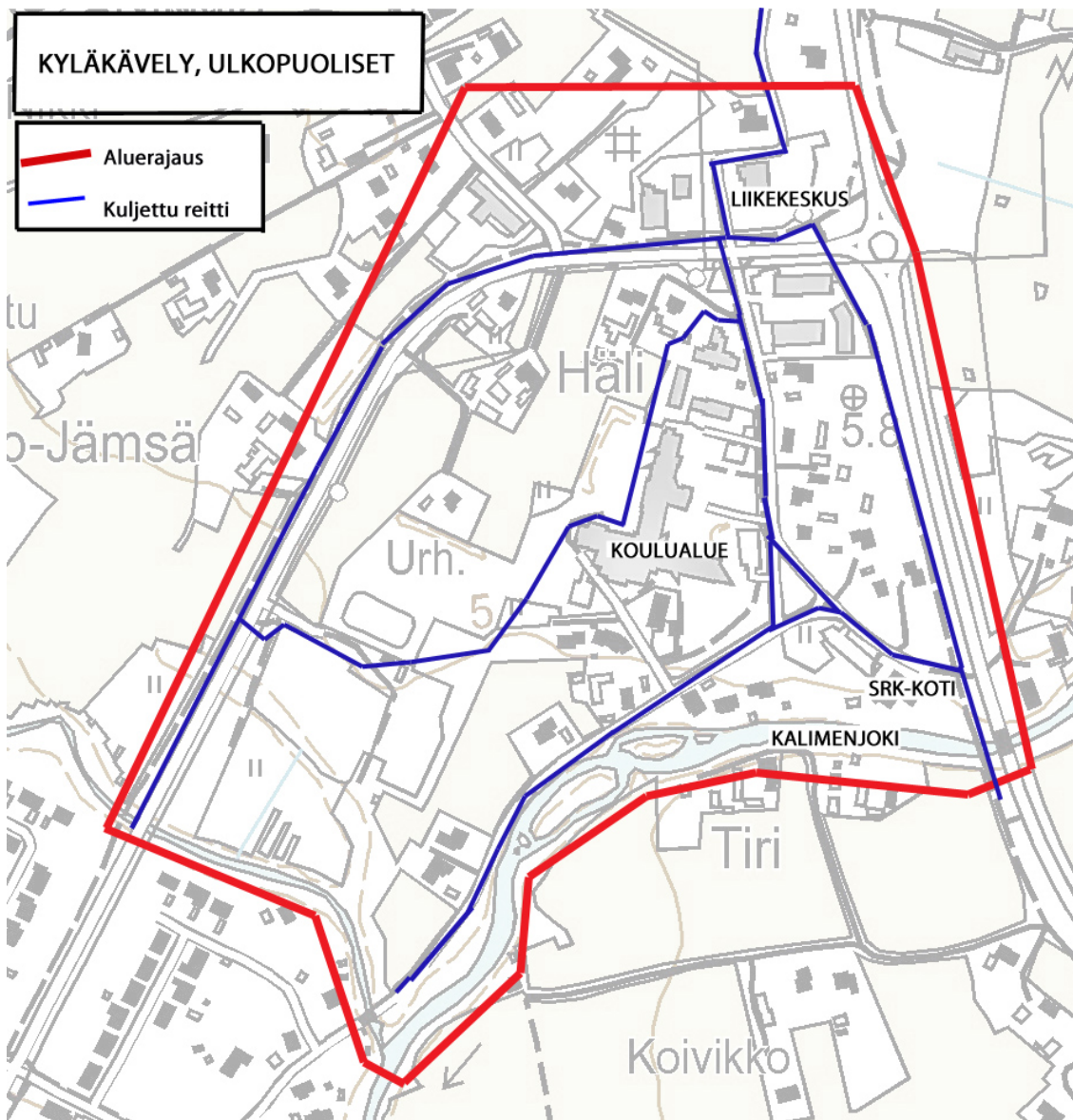
KUVIO 9. Esimerkki Kellon yläkoulun oppilaiden vastausnäkökulmasta SoftGIS menetelmällä, pohjalla Google kartat ilmakuva näkökulma alueesta.

4.3 Haastattelu ohjausryhmän jäsenille

Opinnäytetyön ohjausryhmän jäsenten ammattitaito ja paikallistuntemus hyödynnettiin järjestämällä jäsenten vapaaehtoiseen osallistumiseen perustuva haastattelu. Jokainen jäsen sai näin halutessaan sopia henkilökohtaisen keskustelun suunnittelijan kanssa. Jäsenille annettiin vaihtoehtoisiksi maastossa, työympäristössä tai kotona järjestetty keskustelu. Lisäksi haastateltava sai päättää haluaako hän tuoda esille oman näkemyksensä alueesta vai käsitelläkö aluetta haastateltavan ammatin kautta. Kaikki asiat ja kohteet kirjattiin ylös mitä haastattelujen aikana käsiteltiin. Kotona ja työpaikalla tapahtuvissa haastatteluissa käytettiin apuna joissakin tapauksissa myös karttoja, kaavoja sekä Google Streetview:tä ja karttasovellusta. Maastossa käytettiin kulkuvälineenä autoa. Haastattelu on hyvä keino antaa vaikuttamismahdollisuus yksilölle ilman mahdollisia ryhmän antamia paineita ja toisaalta näin mahdollistetaan paremmin haluttuihin yksityiskohtiin paneutuminen.

4.4 Kyläkävely ulkopaikkakuntalaisten kanssa

Kyläkävely Kellon keskustan alueella järjestettiin ulkopaikkakuntalaisille henkilöille. Aloitteen tästä tekivät suunnittelijalle osallistuneet henkilöt itse. Osallistujista koostui pieni ryhmä, jonka vuoksi osallistuneet toivoivat henkilöllisyytensä salattavaksi. Kävelyreititin pituus oli noin 5 kilometriä, reitti merkittiin kartalle (katso kuvio 10). Reitti määräytyi ennalta suunnittelijan tekemien maastokäyntien perusteella ja kerätyn pohjatiedon avulla. Matkan aikana otettiin valokuvia maastosta ja kirjattiin keskustelu paperille. Keskustelu oli vapaata ja osallistujalähtöistä, jota suunnittelija pyrki olemaan ohjailematta. Kuvat otettiin sellaisista kohteista, jotka jollakin tapaa nousivat esiin matkan varrella. Keskustelua syntyi hyvin ja mielipiteitä jaettiin paljon.

KUVIO 10. Ulkopaikkakuntalaisten kanssa tehdyn kyläkävelyn reitti, karttapohja PaITuli-paikkatietopalvelu, hakupäivä 22.4.2012.

4.5 Ryhmäideointi ja karttatyöskentely yleisötilaisuudessa

Viimeiseksi osallistamismenetelmäksi valittiin karttatyöskentelyavusteinen ryhmäideointi, jossa yhdistettiin muunneltu kartta- ja ryhmäideointimetodi asukkaiden kuulemisessa. Usein karttatyöskentelyä on käytetty jo suunnittelun alkuvaiheessa ja suunnittelija on sen avulla voinut muun muassa tutustua suunnittelualueeseen. Kellon kylällä kuitenkin oli pohjatietoa runsaasti. Osallistamisessa tärkeintä oli saada myös aikuisten kanta alueen kehittämiseen, jolloin karttatyöskentelyä käytettiin yleisötilaisuudessa apuna ideointiin. Haasteena tätä menetelmää käytettäessä voi olla asukkaiden tilaisuuteen saaminen, karttojen ymmärtäminen, vastausten tulkinnanvaraisuus sekä suuren osallistujamäärän myötä mahdollinen kommenttien kirjaamatta jääminen. Tilaisuuksissa on ongelmana usein passiivisuus ja jäykkä tunnelma, johon suunnittelija voi vaikuttaa olemalla itse aktiivinen ja helposti lähestyttävä.

Ennen ryhmätyöskentelyä asukkaille esiteltiin opinnäytetyön sisältö ja suunnittelualue. Karttatyöskentelyssä ryhmät saivat ennalta valmistellut kysymykset, joihin he vastasivat piirtämällä ja kirjoittamalla valmiille karttapohjalle (katso liite 2 ja kartta 1). Kyläläisten mielipidettä pyydettiin valmiiksi kartalle merkittyjen puisto-/leikki- ja kuntoilualueiden toivotuista toiminnoista. Heiltä halettiin myös ehdotuksia kevyenliikenteen sekä kuntoilureittien lisälinjauksiin ja penkkien sijoitteluun sekä valaistuksen lisäämiseksi. Asukkaat saivat merkitä kartalle myös mielestään häiritsevät ja tärkeät paikat. Tilaisuuden loppuksi tulokset käytiin läpi kyläläisen kanssa keskustellen.

5 MENETELMIEN VERTAILU JA TULOKSET

Suunnittelun tueksi valittiin viisi parhaiten työtä edistävää osallistamismenetelmää. Näiden avulla suunnittelualueelta saatiin kerättyä hyvin kattavasti tietoa alueen asukailta ja eri ammattikuntien edustajilta. Osallistettavien määrän ollessa suuri tuloksissa näkyy selkeästi ne osa-alueet, jotka ovat eniten muutoksen tarpeessa. Kattavin tulos osallistamisesta voidaan olettaa saavutettavan useita ikäryhmiä kuulemalla jokaiselle ikäryhmälle erikseen suunnatulla tarvittaessa sovelletulla metodilla.

Osallistavan suunnittelun edellytys on asukkaiden aktiivinen osallistuminen. Suunnittelukohde ei ole asukasmäärältään suuri, mutta ei kuitenkaan niin pieni, että ihmiset tuntisivat henkilökohtaisesti toisiaan. Näin ollen alue ei ole tiivishenkinen. Kylällä on selkeästi nähtävissä vanhemman ikäluokan pyrkimys vaikuttaa ympäristön tilaan, kun taas nuorempi ikäluokka on työelämässä ja ei näin koe resurssiensa riittävän välttämättä vaikuttamiseen kylällä. Lapset ja nuoret taas ovat usein erkaantuneet vanhemmasta ikäluokasta. Nämä asiat vahvistavat tarvetta lähestyä eri ikäryhmiä erikseen.

5.1 Ainekirjoitukset 1-6 luokkalaisille

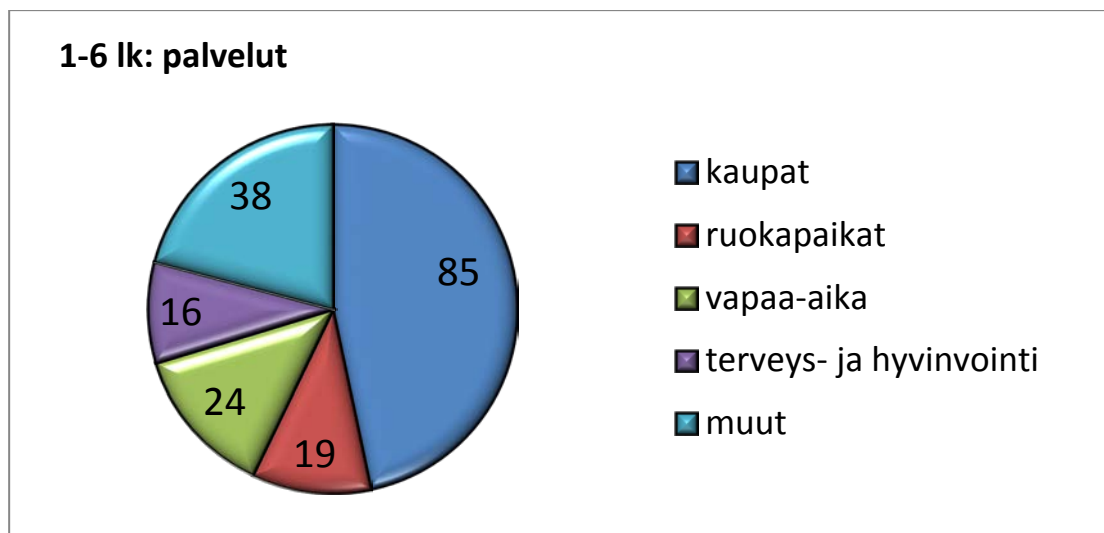
Lasten kuuleminen elinympäristön suunnittelussa usein unohdetaan tai sitä väheksytään. Osallistaminen voidaan kokea myös haasteelliseksi. Suunnittelualueen aluerajauksen sisällä keskiössä on kuitenkin Kellon koulukeskus ja päiväkotit ja näiden myötä myös koko alueen ainoat yleiset leikkialueet. Lasten kuuleminen näin ollen on hyvin perusteltua alueen tärkeänä käyttäjäkuntana. Ainekirjoituksen tulosten vertailussa ongelmana on vertailukelpoisuus. Osallistaminen suoritettiin ennen opinnäytetyön aloittamista, jolloin vastaajien ryhmäkoko ei määritellyt. Vastanneet ryhmät vaihtelivat 1, 3, 5 hengen ja kokonaisen luokan välillä. Tarkkaa tilastollista tarkastelua ei näin ollen voida tehdä.

Yhteensä ainekirjoituksia saatiin 42 kappaletta, joista poimittiin 437 erilaista mielipidettä (katso liite 3). Kaikista osallistamistuloksista lasten osuus oli laajin ja monipuolisin. Tästä johtuen näitä tuloksia voitiin pitää vertailukohtana muiden tulosten tarkastelussa. Jokainen yksittäinen mielipide otettiin huomioon tuloksia käsiteltäessä. Tulokset taulukoitiin jakamalla ne kuuteen pääluokkaan tarkastelun helpottamiseksi siten, että laajempia aiheita käsittelevät tulokset muodostivat oman kategoriansa (katso kuvio 11).

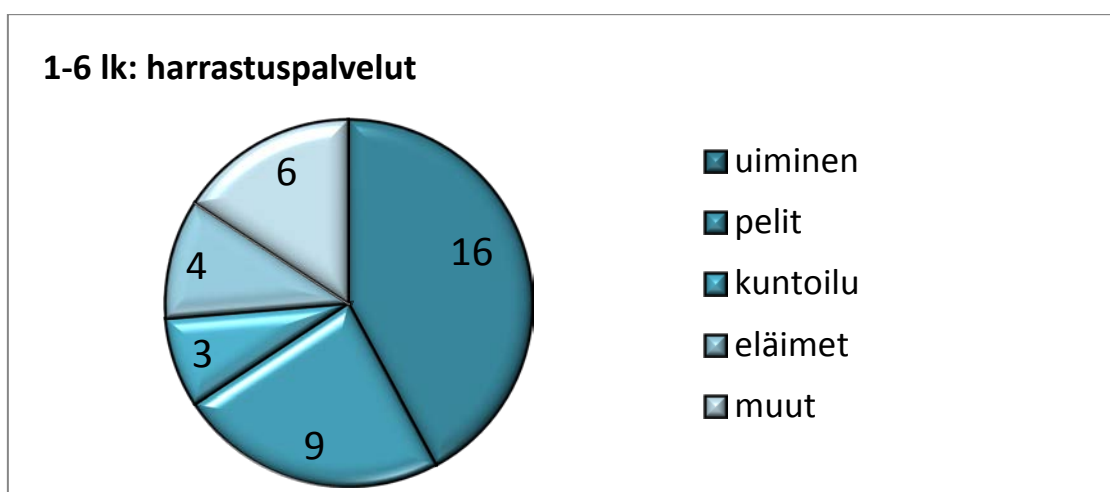
KUVIO 11. Kellon alakoulun 1-6 lk. oppilaiden ainekirjoituksista kootut tulokset kaaviona kategorioittain. Eniten ajatuksia vastaajissa herätti palveluiden taso.

Kuusi pääluokkaa jaettiin tarpeen mukaan vielä yhteen tai kahteen kertaan alaluokkaan. Jokaisesta alaluokasta muodostettiin osa-alueittain tarkemmat kuvaajat. Suurimmaksi luokaksi muodostuivat palvelut 182 mielipiteellä, kaikkiaan 41,6 % kaikista vastauksista (katso kuvio 12). Eri-tyisesti kaupallisten palveluiden puutteet keräsivät vastaajien huomion. Alueelta koettiin puuttuvan esimerkiksi kioskin ja eläinkaupan. Muissa palveluissa tärkeimmäksi nousivat nuorisotilojen puutteet.

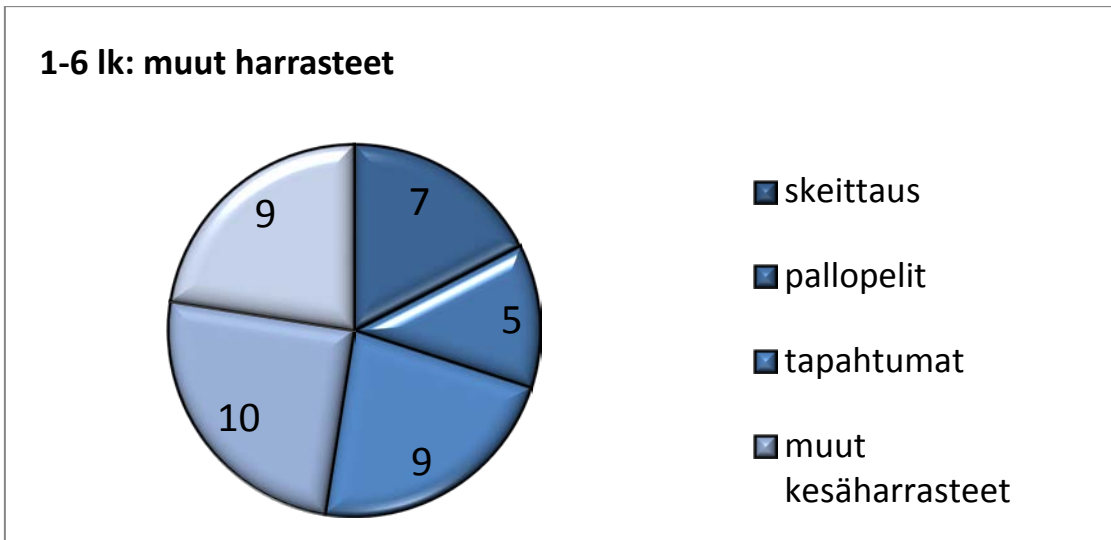

KUVIO 12. Palveluita koskevat vastaukset kappalemäärittäin jaoteltuna alaluokkiin.

Toiseksi suurimmaksi osa-alueeksi nousivat harrastuksia koskevat vastaukset. Kokonaisuutena tämä osio keräsi 78 mielipidettä, 17,8 % kaikista vastauksista (katso liite 3). Harrastuksia koskevat tulokset jaettiin vielä alaosiioihin: harrastepalveluihin ja muuhun harrastustoimintaan. Näiden välillä vastausmäärät jakaantuivat hyvin tasaisesti. Palveluissa toivottiin erilaisia sisäharraste-paikkoja mm. keila- ja pelihallia (katso kuvio 13). Lisäksi uimapaikkaa kannatettiin maauimalan muodossa. Muissa harrasteissa toivottiin eniten yleisesti nuorisotoimintaa. Skeittiramppi, skeittiparkki, liikennepuisto, koripallokenttä, hiihtolatu ja mönkijärata sekä erilaiset tapahtumat nousivat tasaisella vastausjakaumalla esille (katso kuvio 14).

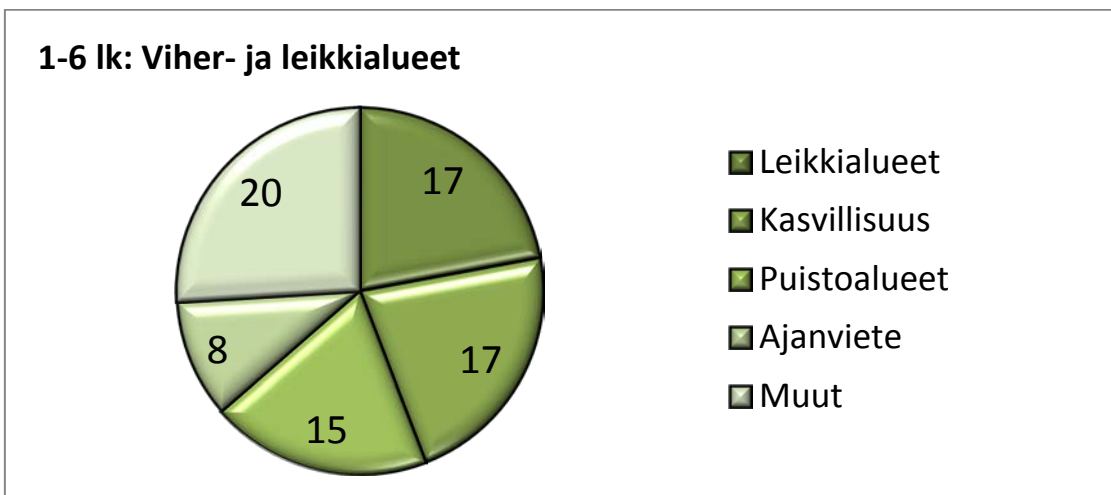

KUVIO 13. Harrastepalveluiden vastaukset kappalemäärittäin luettuna alaluokkiin.

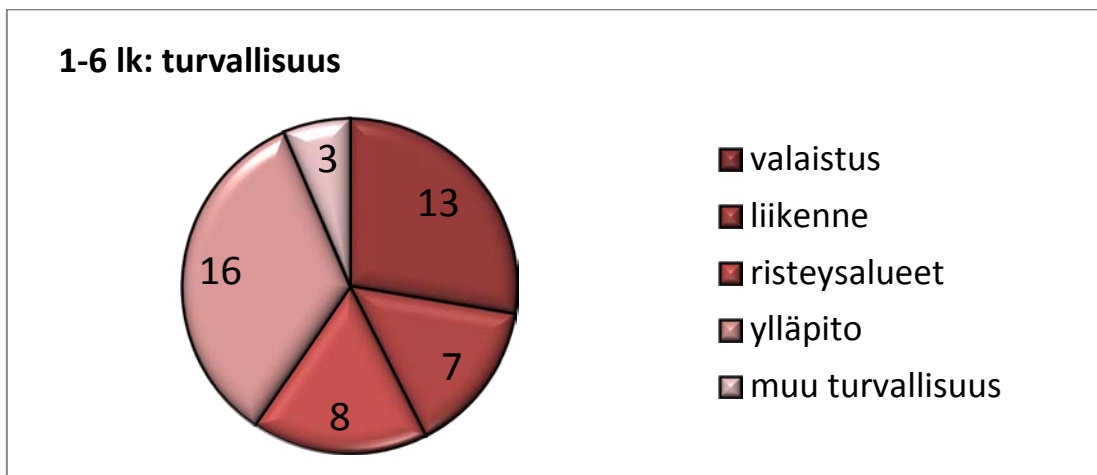
KUVIO 14. Muita harrasteita koskevat vastaukset kappalemäärittäin lueteltuna alaluokkiin.

Lähes yhtä paljon ajatuksia vastaajissa herättivät harrastusten rinnalla viher- ja leikkialueet 17,6 % kaikista vastauksista, 77 kappaletta (katso kuvio 15). Yksittäiseksi tärkeimmäksi asiaksi viher- ja leikkialueita ajatellen lapsilla nousivat istutukset. Kellon alueelle haluttiin oma puisto, leikkipuisto sekä koirille oma alue ulkoiluun. Liikenneympyrään toivottiin patsaan ja valojen vaihtamista.

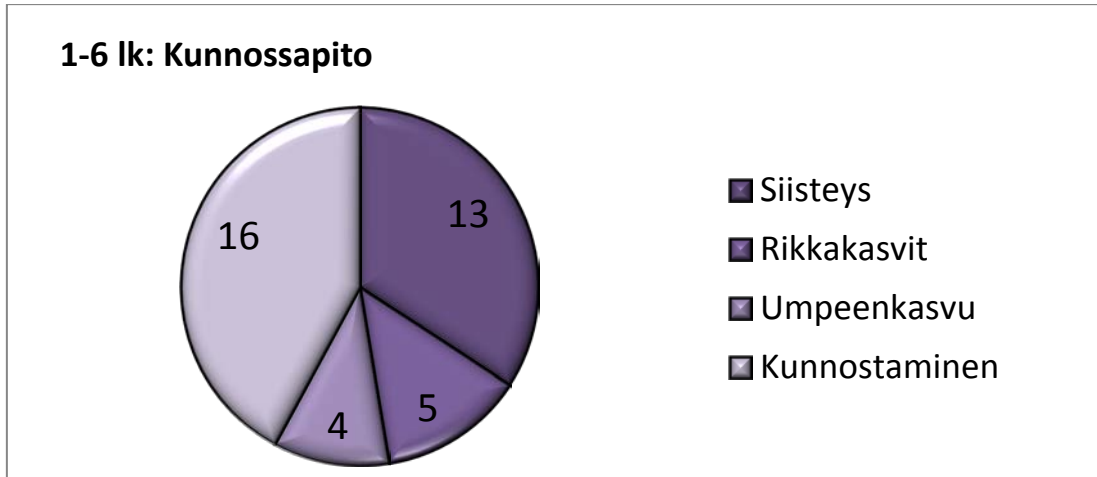
KUVIO 15. Toiveet viher- ja leikkialueille kappalemäärittäin lueteltuna alaluokkiin.

Neljänneksi suurimmaksi luokaksi muodostui turvallisuus 10,8 %, 47 mielipidettä (katso kuvio 16). Turvallisuuteen liittyvä ylläpitoasia teiden auraus huolestutti alakoululaisia. Kouluun lähteminen koettiin vaaralliseksi auraamattomilla pyöriteillä. Toisena melkein yhtä tärkeänä turvallisuuspuutteena pidettiin valaistuksen osittaista puuttumista. Myös olemassa olevien valaisinten tarkastuksia toivottiin lisättäväksi, jotta mahdolliset rikkoutuneet valaisimet korjattaisiin. Liikennevalojen koettiin edelleen olevan riittämättömiä määrällisesti ja yleisesti turvallisuuden parantamista pe-
räänkuulutettiin. Mielipiteitä tuli myös asfaltin kunnosta, hidasteiden puutteista, lisäpyöriteistä, suojatiekorotuksista, risteysturvallisuudesta ja toivottiin jopa liikenteen uudelleenjärjestämistä.

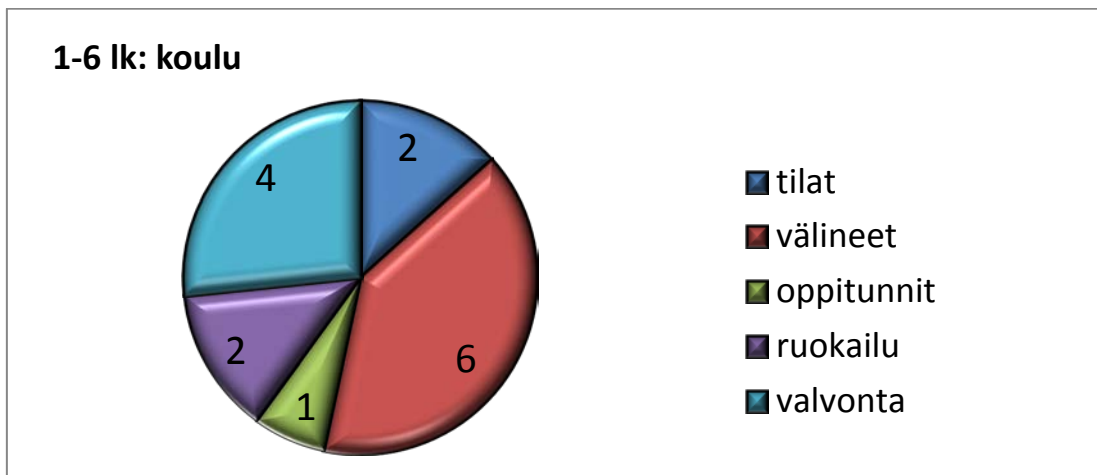
KUVIO 16. Turvallisuutta koskevat tulokset kappalemäärittäin luoteltuna alaluokkiin.

8,7 % vastauksista, yhteensä 38 kappaletta koski erilaisia kunnossapidollisia toimia (katso kuvio 17). Eniten kommentit koskivat uimarannan nykyistä kuntoa, tarkemmin ei kuitenkaan määritelmistä uimarannasta vastaajat mielipiteensä ilmaisivat. Yleisessä siisteydessä oli myös vastaajien mielestä parantamisen varaa ja keskustaan toivottiin lisää roskakoreja. Teiden varsilta haluttiin rikkakasvit ja roskat pois. Kalimenjoen osalta sillan kunto huolestutti, lahot, homeiset, huonokuntoiset kaiteet olivat vastaajien mielestä kunnostuksen tarpeessa. Myös joen varrella oleville risuuntuneille puille toivottiin hoitoa.

KUVIO 17. Kunnossapitoa koskevat vastaukset kappalemäärittäin lueteltuna alaluokkiin.

Vastauksista vain 3,4 %, 15 kappaletta koski jollakin tavalla kouluympäristöä (katso kuvio 18). Näistä suurimmassa osassa viitattiin sisä- ja ulkovälineistöön ja rakenteisiin. Toisena tärkeänä asiana pidettiin erityisesti tupakointiin mutta myös energiajuomiin liittyvää valvontaa koulun alueella.

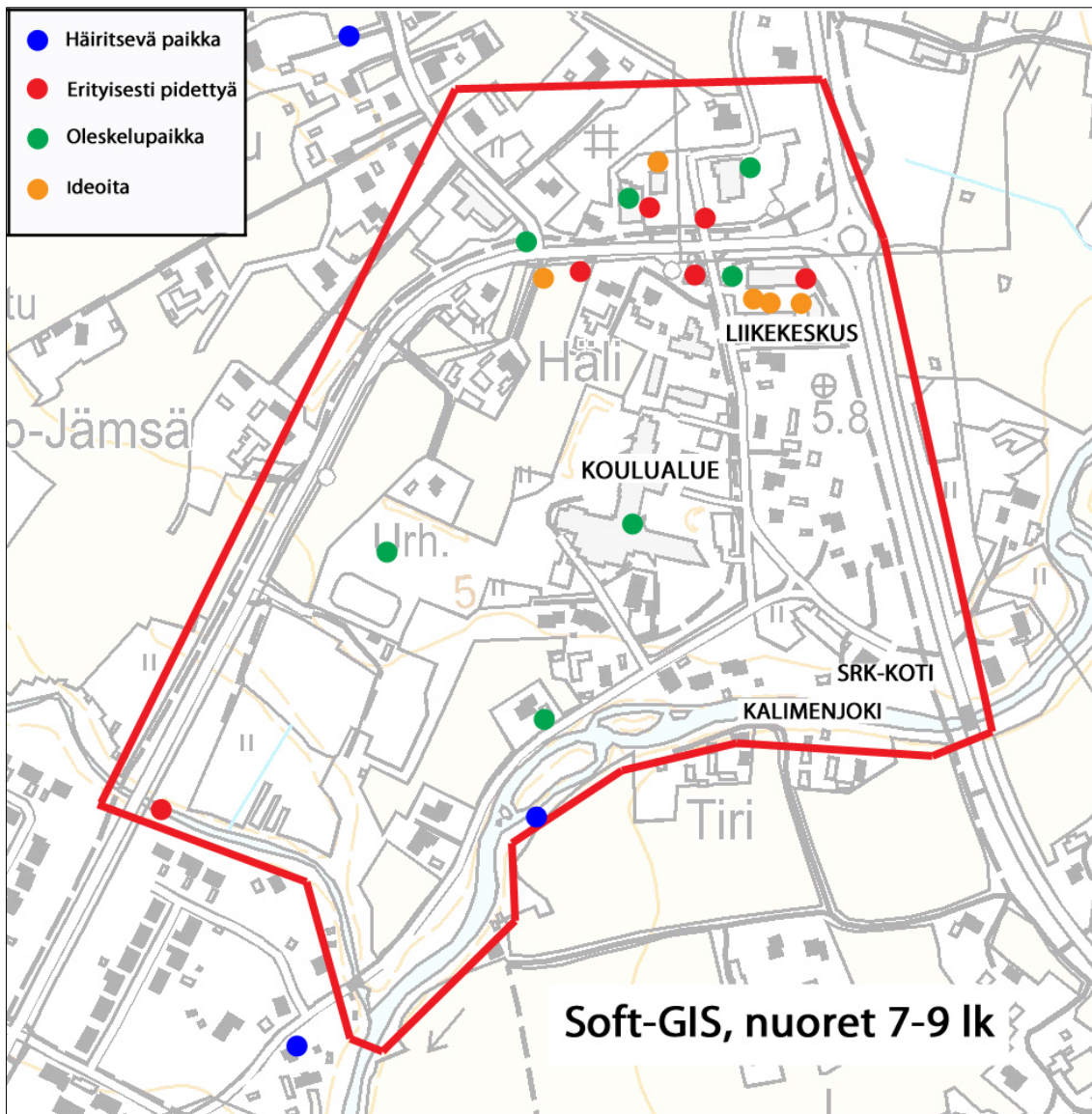

KUVIO 18. Kouluun liittyvät mielipiteet kappalemäärittäin lueteltuna alaluokkiin.

5.2 SoftGIS menetelmän kehittäminen 7-9 luokkalaisten kanssa

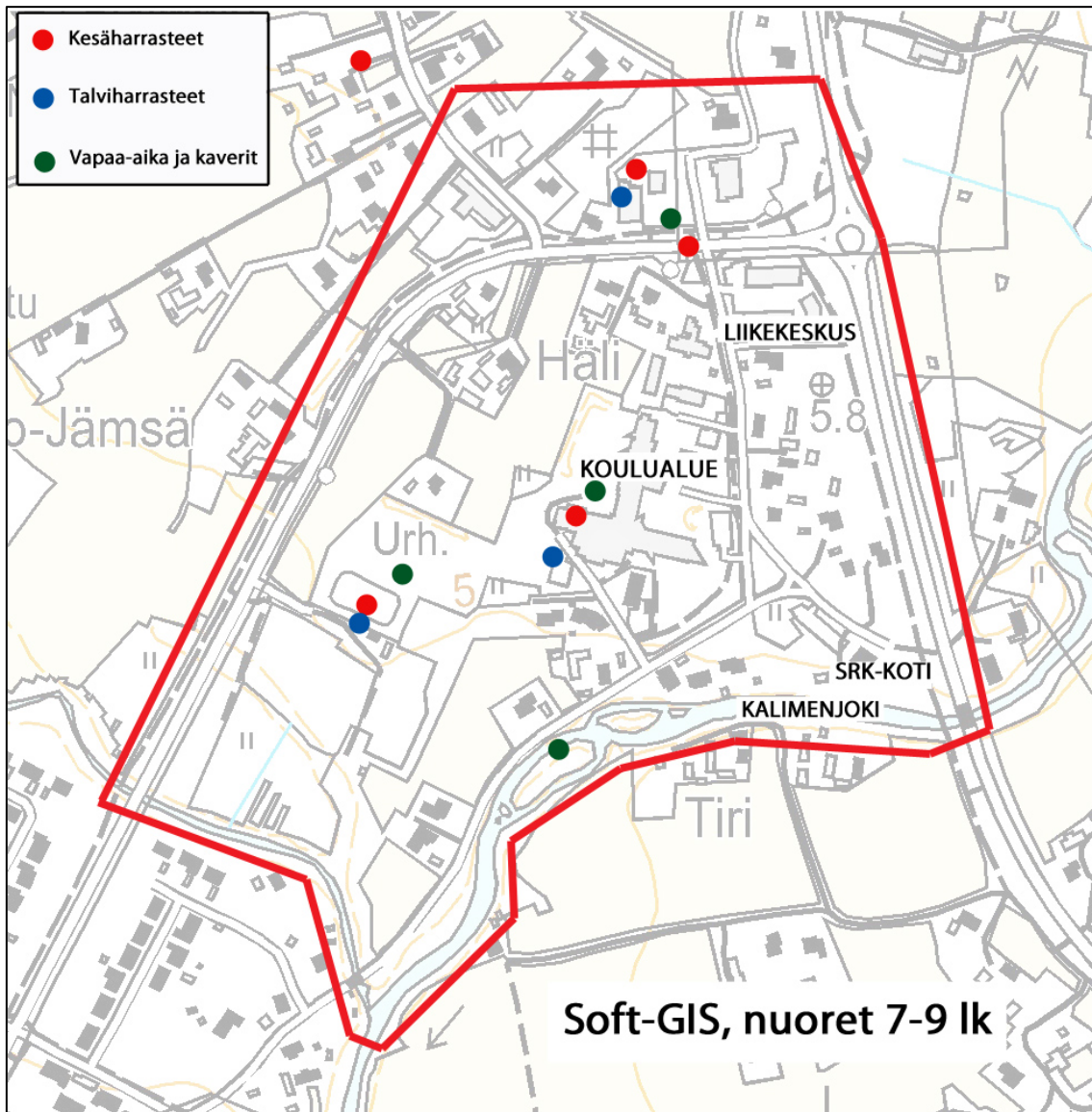
Kyselyssä oppilailta haettiin pääasiallisesti käyttökokemuksia Kellon alueelta. Heiltä haettiin tietoa ajanviettopaikoista, -tavoista sekä harrastuksista kesä- ja talviajalta. Lisäksi heiltä haluttiin tunnepohjainen mielipide koulun, liikekeskuksen ja Kalimenjoen alueesta. Ideointia toivottiin erikseen oleskelupaikan tarpeeseen liittyen, mutta myös yleisellä tasolla heidän omiin näkemyksiinsä pohjautuen. Oppilailta tiedusteltiin mahdollista erityisen häiritsevää ja erityisen pidettyä paikkaa. Heille annettiin myös mahdollisuus kirjoittaa avoimesti itse valitsemastaan aiheesta, mikäli heistä tuntui, ettei kaikkea haluttua kyennyt ilmaisemaan muissa kysymyksissä. Kokeellisessa käytössä olevaan kyselyyn osallistui 17 henkeä. Suurin vaikutus pieneen osallistujamäärään oli tuotteen tekijästä riippumattomilla teknisillä seikoilla. Yksittäisiä vastauksia kyselyssä saatiin 130 kpl.

Valtaosa mielipiteistä koski liikekeskuksen aluetta. Tärkeimpinä asioina vastaajat pitivät ajanviettopaikan tarvetta ja virikkeetöntä ympäristöä. Alueelle merkittiin muun muassa pimeä ja pelottava paikka ja Kalimenjokea pidettiin häiritsevänä nykyisessä kunnossaan. Pyöräteiden kuntoa moitittiin myös. Erityisesti pidettiin liikekeskusalueesta. Nuorisotilojen tarve nousi myös nuorten keskuudessa esille ja sen uudeksi sijainniksi ehdotettiin muun muassa tyhjiä liiketiloja liikekeskuksessa. Nuoret myös nostivat esiin tarpeen puistolle, penkeille ja pöydille (katso kuvio 19).

KUVIO 19. Kellon yläkoulun oppilaiden toiveet maisemaan ja vapaa-aikaan SoftGIS menetelmällä.

Harrastuksia usean kohdalla haettiin Kellon ulkopuolelta riippumatta vuodenaikasta, suurella osalla harrastuksia ei ollut lainkaan. Sekä kesä- että talviajalle toivottiin lisää harrastusmahdollisuuksia juuri Kellon alueelle. Ajanvietto pääpiirteittäin tapahtui joko kavereiden luona tai liikekeskuksessa (katso kuvio 20).

KUVIO 20. Kellon yläkoulun oppilaiden suunnittelun käyttötottumuksia SoftGIS menetelmällä.

Monivalintakysymyksissä 1 ollessa negatiivinen ja 7 positiivinen kysyttäessä mielikuvaa koulu-keskusalueen keskiarvo vastauksille oli 5,6 kahdeksalla vastauksella. Lisäksi neljä ei osannut sanoa ja viisi jätti vastaamatta. Liikekeskuksen antama mielikuva oli vastaajilla 6,0 kuuden vastaajan mukaan. Tähän vastaamatta jätti 8 ja kolme ei osannut sanoa. Kalimenjoen mielikuvaksi muodostui 4,5 kahdeksalla vastauksella, eli se oli negatiivisin kaikista kysytyistä alueista. Kaksi ei osannut sanoa ja seitsemän jätti vastaamatta. Yleinen mielipide oli, että vastaajat saivat kattavasti ilmaista mielipiteensä kyselyn myötä elinympäristöstään. Verrattuna yleisötalauksissa yleises-

ti saatavaan palautteeseen tulokset olivat sekä määrällisesti että laadullisesti hyvät. Pienellä kylällä osallistuvien määrään vaikuttanee myös epäusko vaikutusmahdollisuuksiin.

5.3 Haastattelu ohjausryhmän jäsenille

Yleisellä tasolla keskusteluissa toivottiin talkootyön huomioon ottamista työtä tehdessä. Myös rahoitusmahdollisuuksista pyydettiin jonkintasoista koostetta. Haukiputaan kunta ilmaisi kiinnostuksensa toteutustöihin osallistumiseen ainakin ympäristön hoitamisessa. Edellytyksenä on asukkaiden oma kiinnostus osallistumiseen.

Kauppojen alue herätti ohjausryhmän jäsenissä vahvoja mielipiteitä. Koko liikekeskusalue koettiin sijaintinsa perusteella olevan niin keskeisellä paikalla, että sen ympäristö vaatisi tarkempaa ympäristösuunnittelua. Erityisesti suuri Arinan liikerakennus ympäristöineen hyppää ulos maisemasta. Matalampien liikekeskusrakennusten alueelle toivottiin edustavampaa ilmettä. K-ryhmän kaupan tausta oli haastateltavien mielestä erityisen epäsiisti ilkevällän ja roskaamisen vuoksi. Yleisellä tasolla koettiin, ettei liikekeskusympäristössä ollut tapahtunut minkäänlaista parannusta pitkään aikaan, vaan alueet oli jätetty hoitamattomaksi.

Liikenneympyrä herätti myös ohjausryhmän jäsenten keskuudessa keskustelua. Liikenneympyrän keskellä olevan kellon koetaan olevan maisemahäiriö, eikä kasvillisuudesta pidetä sellaisenaan. Nykyisen kellon tilalle otettaisiin mieluummin esimerkiksi vaskikello puutelineineen. Valaistukseksi toivotaan esimerkiksi matalaa pollarivalaistusta. Vanhan kellon koetaan sopivan paremmin esimerkiksi Kiviniemen vierasvenesatamaan. Liikekeskusalueelle suuremman liikenneympyrän jälkeen toivotaan toista, pienempää liikenneympyrää, jotta liikenne saataisiin sujuvammaksi ja turvallisemmaksi.

Teiden kuntoa pidetään huonona keskusta-alueella, montuista huomautettiin useaan otteeseen. Erityisesti ruuhka-aikaan Kellon keskustan alueella on kova liikenne. Kylätien ilmettä toivotaan muutenkin parannettavan enemmän kylänraittimaiseen ilmeeseen. Haastateltavat tiedustelivat

mahdollisista uusista liikennejärjestelyistä. Koulun edessä oleva parkkialue koetaan epäsiistinä ja toimimattomana ja siihen toivotaan muutosta. Koulun edustalla olevalla tiellä oli haastateltavien mukaan liikaa erityisesti vanhoja kylttejä, jotka rumentavat maisemaa, mutta myös aiheuttavat vaaratilanteita. Lisäksi Haukiputaantien ylitys koetaan vaaralliseksi muun muassa Rekilänkujan asukkaille ja ylitykseen toivottiin suojatietä, tai muuta turvallista ylityskeinoa. Vaihtoehtoisesti asukkaat kysivät mahdollisuutta alittaa tie aiemmin käytössä olleesta kohdasta Kalimenjoen ylittävän sillan alta. Alitus poistui sillan korjaustöiden yhteydessä. Ylitys on turvaton esimerkiksi linja-autopysäkillä tultaessa. Uutta kevyenliikenteenväylää tai mopojen omaa reittiä ehdotettiin esimerkiksi sähkölinjan alle.

Kalimenjoelle on tehty jo opinnäytetyönä ympäristön ja vedenseurannan kehittämissuunnitelma. Osa haastateltavista pohti joella tehtäviä tulevia toimenpiteitä. Joelle toivottiin toimenpiteitä, mutta kuitenkin koettiin tärkeäksi, ettei tila muuttuisi radikaalisti. Sekä vesistön että ympäristön umpeutumista pidettiin negatiivisena asiana. Haastateltavat pohtivat myös sitä, miten mahdollisen ruopauksen tuomat maa-ainekset voitaisiin hyödyntää alueen suunnittelussa. Kalimenjoen ylittävät sillat herättivät myös ajatuksia, toivottiin että sillat ja niiden välitön ympäristö kunnostettaisiin. Muun muassa kasvien käyttö, pengertäminen ja kiveysten käyttö nousivat esiin ehdotuksissa. Joessa oleviin saariin toivottiin hyötykäyttöä, esimerkiksi vanhusten kuntoilupaikkaa.

Varsinaisia viheralueita ei Kellon alueella ole, haastateltavat korostivatkin olemassa olevien metsien, tienvarsien ja peltomaiseman tärkeyttä maisemassa. Tienvarsia ja jokea reunustavat koivurivistöt haluttaisiin uusittavaksi ja joitakin yksityispihoja siistittäväksi. Yleisellä tasolla tienvarsien pusikoituminen häiritsee haastateltavia. Kellon alueelta löytyy myös havupuurivistöjä ja vanhoja rakennuksia, joita haluttiin korostaa. Kalimenjoen saaret pitäisi kunnostaa, mutta niihin ei kuitenkaan haluttu nuotiopaikkaa. Koko keskustan alueelle toivottiin penkkejä, sekä vanhemmille ihmisille, että esimerkiksi koulun alueelle nuorison käyttöön. Nuorisolle haluttiin myös muuta oleskelutilaa koulun lähistölle. Vanha "kättilön" tontti, joka sijaitsee seurakuntakodin vieressä Haukiputaantien varressa, haluttiin hyödyntää esimerkiksi edustuspaikkana. Se näkyy ensimmäisenä Kellon alueesta Oulusta tuleville kävijöille ja tällä hetkellä tontti on vain pusikoitunut tyhjä alue. Yleisesti peltomaisemia pidettiin tärkeänä ja toivottiin maalaismaisemien säilyvän. Liikekeskuksessa sijaitsevan viheralueen patsaiden tekijältä toivottiin lupaa patsaan ja laatan mahdolliseen siirtoon ja

samalla alueella kasvavien ruusujen sijoittelua toivottiin muutettavan ennalleen aiempaan kaaren muotoon.

5.4 Kyläkävely ulkopaikkakuntalaisten kanssa

Kyläkävely Kellon keskustan alueella järjestettiin alustavista suunnitelmista poiketen täysin ulkopuolisille henkilöille. Kävelyreitin pituus oli noin 5 kilometriä, reitti merkittiin kartalle (katso kuvio 10). Matkan aikana otettiin valokuvia maastosta. Kuvat otettiin sellaisista kohteista, jotka jollakin tapaa kävelijöille jäivät mieleen ja joista keskusteltiin. Keskustelua syntyi hyvin ja mielipiteitä jaettiin. Tulokset on pyritty käsittelemään siten, ettei osallistujien henkilöllisyyttä ja lukumäärää voisi päätellä.

Kyläkävelyn alussa heti kävi ilmi, että osallistettavat kokivat suunnittelualueella olevan paljon potentiaalia viihtyisäksi moderniksi mutta samalla maaseutumaiseksi asuinalueeksi. Senhetkinen tila kylän keskustassa oli kuitenkin hoitamaton. Alue koettiin hieman tehdasmaiseksi ja kesken-eräisen oloiseksi. Esimerkiksi kävelijät nostivat erilaiset aidat, joiden kunto oli vaihteleva. Vähintään yhtä vaihtelevaksi koettiin aitojen ulkonäkö. Huomio kiinnittyi myös valaistuksen puutteellisuuteen. Joillakin kohdin aluetta valaistusta ei käytännössä kevyelle liikenteelle ollut lainkaan, osin toivottiin sen parempaa sijoittelua ja yhtenäisempää ilmettä. Kaikki osallistettavat kokivat muutamien tärkeiden näkymien peittyneen kasvillisuudella ja yleisellä tasolla alueiden pusikoituneen. Toivottiin harvennusta ja raivausta paikasta riippuen sekä täysikasvuiselle puustolle, pensaskerrokselle sekä matalalle kasvillisuudelle. Havupuita ja erityisen näyttäviä yksittäispuita olisi osallistettavien mielestä hyvä nostaa esille.

Teiden kunto koettiin hyvin vaihtelevaksi. Lisäksi oleellisia kulkuväyliä puuttui osallistettavien mielestä. Tämä kävi ilmi heidän mukaan esimerkiksi käyttäjien muodostamista oikopoluista. He toivoivat, että oikopolkujen kohdalle muodostettaisiin kulkuväylät kevyelle liikenteelle tai toisena vaihtoehtona muodostettaisiin vaihtoehtoinen toimiva kulkureitti. Koulun takaa puuttui kokonaan kulkuväylä, jonka kautta koululaiset pääsisivät muusta liikenteestä erillään turvallisemmin koulun alueelle. Samalla alueella koettiin olevan jopa liikaa erilaisiin pallopeleihin tarkoitettua kenttätilaa

ja näin ollen tilankäyttöä toivottiin järkevämmäksi. Myös tämän osallistettavien ryhmän mukaan Kellon keskustan välittömään läheisyyteen tulisi muodostaa jonkinlainen puistoalue. Alueelle toivottiin erityisesti nuorille ja lapsille tekemistä ja luvallinen oleskelupaikka, jossa viettää aikaa. Osallistettavat kokivat, että suunnittelualueelle tulisi tuoda istumapaikkoja. Pohdintaa herätti myös kysymys ulkoilureiteistä, oliko niitä ja kuinka niihin pääsee keskustan alueelta. Aivan keskustassa sijaitsevien muistomerkkien sijoittelua pidettiin hieman outona ja materiaalien käyttöä ympäristörakentamisessa kummasteltiin. Toivottiin enemmän kestäviä materiaaleja, muun muassa betonia ja luonnonkiviä.

Kalimenjokea osallistettavien mielestä ei arvosteta eikä nosteta esille tarpeeksi. He toivoivat virkistyskäyttöä, mutta tätä ennen huolellista mahdollisimman luonnonmukaiseen ilmeeseen kunnostamista. Mainittiin esimerkiksi ruoppaus, kasvillisuuden raivaus ja harvennus, roskien poisto sekä näkyvien maiseman avaaminen joillekin kohdin. Kuitenkin haluttiin, että joen kauniit kosket kuohuineen säilyisivät sellaisenaan. Joitakin siltoja ylityskohdissa pidettiin rumina ja tämän vuoksi jopa häiritsevinä.

5.5 Ryhmäideointi ja karttatyöskentely: yleisötilaisuus

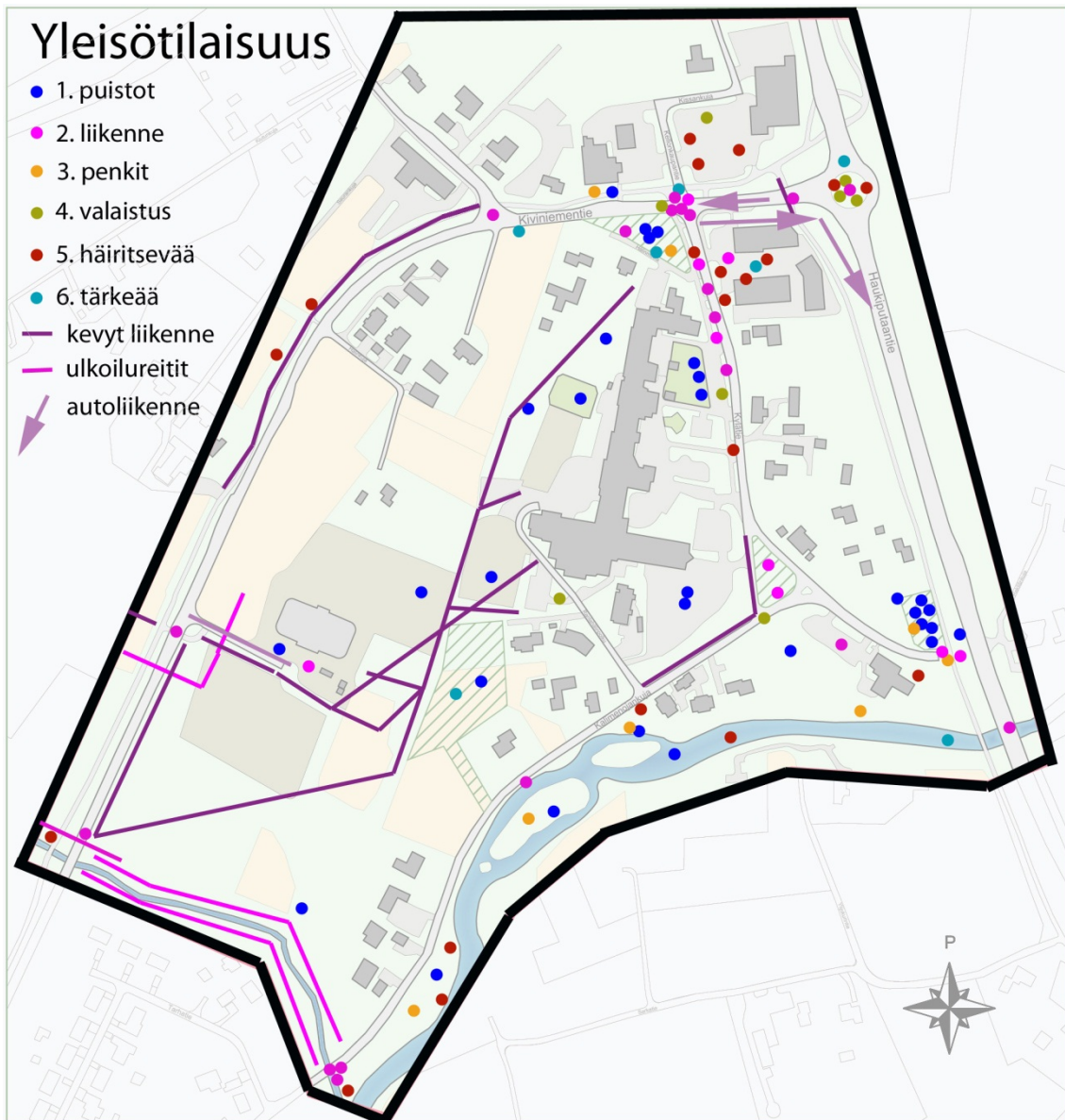
Yleisötilaisuuteen jaettiin kutsuja kyläyhdistyksen toimesta (katso liite 1). Tilaisuus pidettiin Kellon alakoululla ja sinne saapui kaikkiaan 32 henkeä. Tilaisuus oli sekä sisällöltään että osallistujamäärältään onnistunut. Erilaisia mielipiteitä saatiin paljon ja keskustelu oli asiallista ja tehokasta.

Puistoalueeksi asukkaat toivoivat eniten liikekeskuksessa sijaitsevaa viheraluetta sekä kättilön tontin aluetta, mutta myös muita ehdotettuja viheralueita kannatettiin. Liikekeskuksen viheraluetta toivottiin avoimeksi ja sinne sekä lähiympäristöön toivottiin penkkejä keskeisen sijainnin vuoksi. Kättilön tontille toivottiin luonnollista rakentamatonta siistiä viheraluetta. Koulun alueen leikkialueille haluttiin välineistön kunnostusta ja päivitystä. Kalimenjoen alueella toivottiin olevan oleskelupaikkoja ja piknikmahdollisuus. Uusi kaavoitettu viheralue haluttiin erityisesti lasten käyttöön. Useissa kohteissa toivottiin puistomaisempaa yleisilmettä etenkin koulun länsipuolella ja länsipuolelle toivottiinkin uutta puistoa.

Liikenteen uudelleenohjaukseen ja turvallisuuden parantamiseen tuli useita ehdotuksia (katso kuvio 21). Autoliikenteen risteämistä kevyenliikenteen kanssa liikekeskusalueella pidettiin erityisen vaarallisena. Tätä korostivat kaikki osallistettavat. Liikekeskuksen alueelle haluttiin kevyelle liikenteelle alikulkutunnelit ja autoliikenteelle valot Kiviniementien, Kellonkaupantien ja Kylätien risteykseen. Autoliikenteelle annettiin myös vaihtoehtoinen reitti siten, että Kellon alueelle tuleva liikenne kulkisi nykyistä reittiä, mutta lähtevä liikenne ohjattaisiin liikerakennusten vierestä Haukiputaantielle kauemmas liikenneympyrästä (katso kuvio 21). Mainitun risteuksen lisäksi myös muita risteysalueita pidettiin vaarallisina ja niihin toivottiin muutosta. Päälysteiden korjaamista toivottiin erityisesti Kiviniementiellä kevyenliikenteenväylän patkalle ja Kylätielle. Uusia kevyenliikenteen reittejä toivottiin koulun länsi-, lounais- ja eteläpuolelle, Kylätien eteläpään sekä Kiviniementien suunnittelualueen eteläpään. Ulkoilureittejä haluttiin erityisesti suunnittelualueen lounaisosiin. Koulun itäpuolella oleva parkkialue haluttiin säilyttää jossakin muodossa nykyisessä tarkoituksessaan.

Penkkejä toivottiin liikekeskukseen, puistoalueille, Haukiputaantien kevyenliikenteenväylän varteen sekä Kalimenjoen varrelle. Valaistuksen lisäämiselle tarve ilmeni erityisesti liikekeskuksessa. Lisäksi valaistusta toivottiin tie- ja risteysalueille Kylätiellä, Kalimenojankujalla ja Rantahälinpolulla. Nykyisen valaistuksen korvaamista uudella toivottiin Haukiputaantien kiertoliittymään.

Erityisen häiritsevänä osallistettavat kokivat liikekeskusalueen. Yleisilmettä pidettiin hoitamattomana ja epäsiistinä sekä lisäksi vanhentuneena. Myös turvallisuuden puute teki alueesta häiritsevän. Kylätietä pidettiin myös epäsiistinä vanhoine kyltteineen. Koko keskustan alueelle toivottiin maiseman yleistä siistimistä, kasvillisuuden raivaamista ja harventamista. Menetelmien toivottiin kuitenkin tiealueilla olevan sellaisia, että luontainen maisema säilyisi. Tärkeäksi alueella koettiin liikenteen toimivuuden parantaminen, Kiviniementiellä sijaitsevan maitolaiturin korjaaminen, istutusten ja viheralueiden lisääminen, luonnollisen ympäristön säilyttäminen ja virikkeiden tuominen alueelle.

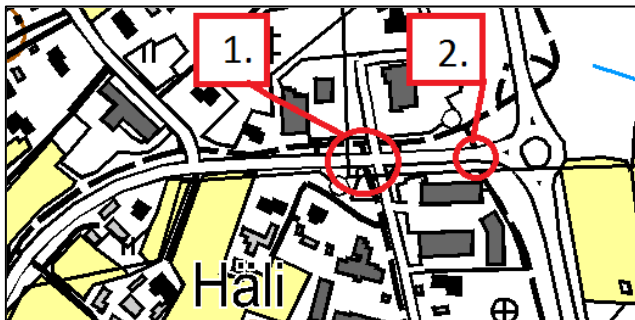

KUVIO 21. Yleisötilaisuuden tulokset kerättynä yhteen karttapohjaan.

6 KEHITTÄMISEHDOTUKSET

6.1 Tiealueet

Yleisesti suunnittelualueen teiden; Kiviniementien, Kylätien, Haukiputaantien ja Kalimenojankujan varret tulisi siistiä raivaamalla pajukot pois ja pehmentämällä mahdollisia metsien reunoja elävämmiksi. Metsien reunojen siistiminen tulee tehdä niin, että kyseisen kohteen luontainen monimuotoisuus säilyy. Puustoa voisi myös jonkin verran harventaa metsänreunasta. Monessa kohdassa tietä voisi paikata vaaratilanteiden välttämiseksi. Kaikkien tiealueiden valaistuksen hyvä taso on varmistettava. Erityisen vaarallisessa Kiviniementien ja Kylätien risteyksessä tulisi olla liikennevalot (katso kuvio 22, kohta 1). Vaihtoehtoisesti kyseisen risteuksen yhteydessä olevan kevyenliikenteenväylän tienylityksen tilalle tulisi rakentaa korotettu suojatie. Mahdollinen kiertoliittymä voi lisätä autojen tilannenopeuksia risteysalueella, verraten esimerkiksi Haukiputaan keskustan kiertoliittymään. Kiertoliittymää voidaan harkita, mikäli kevyenliikenteen korotettu suojatie toteutuu. Toinen kevyenliikenteen Kiviniementien ylityskohta on myös vaarallinen. Tähän kohteeseen tulisi rakentaa alikulkutunneli (katso kuvio 22, kohta 2).

KUVIO 22. Vaaralliset kohdat liikekeskusalueella. (Peruskartta, PalTuli)

Haukiputaantien varressa on autotien ja kevyenliikenteenväylän välissä muutamia puita ja osalla matkaa koivurivistö. Olemassa oleva koivurivistö on liian tiheä ja sitä tulisi harventaa. Muut puut voisi poistaa välialueelta. Rivistöä tulisi jatkaa harvana Kalimenoesta liikenneympyrälle asti siten, että kiertoliittymän puoleisessa päässä koivurivistö kaartaa keskustaan päin olemassa olevan

maaston muodon mukaisesti. Näin koivut ohjaisivat tulijaa Kellon keskusta. Myös vastapuolelle liikenneympyrän kohdalle voisi sijoittaa joitakin koivuja ja poistaa välittömässä läheisyydessä olevaa muuta puustoa.

Kylätien varrella on tärkeitä palveluita, joiden suurena käyttäjäryhmänä ovat lapset ja nuoret. Liikerakennusten välittömässä läheisyydessä olevat alueet, sekä patsaan ympäristö kuuluvat osaksi liikekeskuksen yleissuunnitelmatasoista kehittämis ehdotusta (katso luku 6.2 Liikekeskuksen alue). Koulukeskuksen ja päiväkodin edustalla sijaitsee useita liikennettä jakavia viheralueita. Alueita ei kuitenkaan ole korotettu tienpinnan tasosta. Pintaa tulisi kauttaaltaan nostaa esimerkiksi liimattavalla reunakivellä. Reunakivien olisi hyvä jatkua Koulunpuistoon asti (katso luku 6.5 Viheralueet.) Pinnoitteeksi alueille sopisi seulanpääkivi, mutta myös esimerkiksi sepeli, sora tai kivituhka kävisi tähän tarkoitukseen. Alueille voi myös istuttaa maanpeitekasvia esim. peittopajua pienempiin riveihin yleissuunnitelman mukaisesti (Liite 4). Kaikki nykyiset opaskyltit voisi poistaa ja tilalle tuoda yhtenäisiä yksinkertaistettuja opasteita (katso kuvio 23). Opasteiden kohdalla tulee huomioida näkyvyyden säilyminen. Liikennemerkkeihin ei saa koskea, ellei niitä hallinnoiva taho niitä itse siirrä.

KUVIO 23. Ohjataan kevyt liikenne kulkemaan kulkureiteille korottamalla liikenteenjakkajia, samalla tuodaan kiveykset liikenneympyrästä koko keskustan alueelle. (Kuva ennen muokkausta: Aili Jussila, Kalle Kemppainen)

Kalimenojankujalla sijaitsevan sillan kaiteet tulisi uusia turvallisuussyistä. Uusien sillankaiteiden materiaali saisi kuitenkin edelleen olla puu. Kaiteiden tulisi näyttää maalaismaisemaan sopivilta, sillä Kalimenojankujan varrella maisema on hyvin luontokeskeinen jokinäkymineen ja peltoaukeineen. Haukiputaantien sillan alus tulisi korjata siten, että kiviaines ei pääse valumaan. Vaihtoehtoina sitomiselle on betoniin asennettu luonnonkivi tai kasvillisuuden käyttäminen. Kasvillisuutta käyttäessä tulee ottaa huomioon kaadot, jotta kasvualusta ei valu vesistöön. Alimmilta osin sitomiseen tulee käyttää betoniin sidottua kiviainesta myös kasveja käytettäessä.

Kiertoliittymä Haukiputaantiellä on perusolemukseltaan valmiiksi siisti. Siinä oleva kasvillisuus tulisi säilyttää, mutta patsaana toimivan kellon voisi siirtää toiseen sijoituspaikkaan. Valaisimen voisi korvata matalammalla pollarivalaistuksella. Kellopatsaan tilalle asukkaat toivovat toisenlaista patsasta. Patsas on hyvin näkyvällä paikalla Kelloon tultaessa, mutta myös Kiviniemeen ja Virpiniemeen kuljettaessa. Kellon alueella voisi näin ollen järjestää kilpailun kellopatsaan tilalle tulevan patsaan aiheesta. Kilpailuun tulisi voida osallistua kaikenikäiset asukkaat alueelta.

Uutena tielinjauksena suunnittelualueelle olisi hyvä lisätä kevyenliikenteen reitti koulun alueen lounais-, länsi- ja eteläpuolelle (katso kartta 2). Samassa yhteydessä voidaan järjestää koululaisten kuljetuksia turvaamaan jättopaikka kaukalon eteläpuolelle. Näin vähennettäisiin autoliikennettä Kylätieltä ja keskustan alueen ruuhkat helpottuisivat jonkin verran. Kevyenliikenteenväylän kautta pääsee koulun taakse piha-alueelle, Kellonpuiston vierestä Rantahälinpolulle, sekä Kellonpuiston läpi Kalimenojankujalle ja Kalimenojenpuistoon. Alueella on lisäksi tarvetta tarkastella mahdollisia linjauksia mopojen käyttöön sekä hiihtoladuille. Kiviniementien varrella sijaitseva maitolaituri tulisi kunnostaa.

6.2 Liikekeskuksen alue

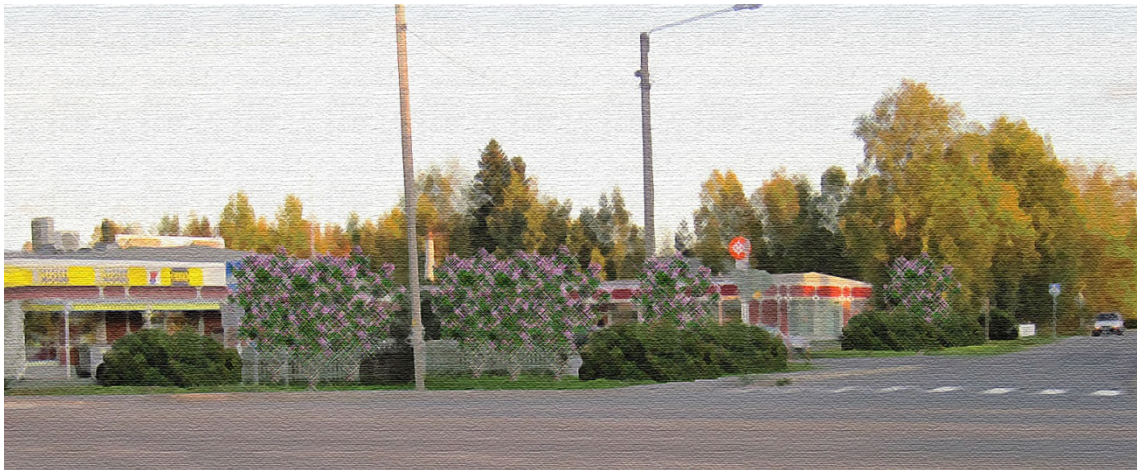
Kauppojen aluetta on tarkasteltu suunnittelussa kokonaisuutena ja tärkeänä osana ympäröivää maisemaa. Liikekeskus sijaitsee näkyvällä paikalla ja toimii sisääntulona sekä maaseutumaiseen Kelloon, merelliseen Kiviniemeen ja Virpiniemen ajanvietto- ja virkistysalueille. Näkyvän sijainnin vuoksi alueelle tehtiin tarkempi yleissuunnitelmatasoinen kehittämissuositus alueen yrittäjille sekä

kunnalle liikekeskuksen yhteydessä olevasta viheralueesta (katso kartta 3). Suunnitelmassa on käsitelty liikerakennusten välittömän ympäristön yleisilmettä viheralue- ja hoitosuunnittelun kautta sekä liikenteellisestä näkökulmasta.

Haukiputaantien ja S-marketin väliin jäävälle viherkaistaleelle voisi sijoittaa harvan koivurivistön, joka jatkuisi S-marketin liiketilan ja Haukiputaantien väliin jäävällä osuudella puuryhminä (katso kartta 3). Puuryhmät voisi rakentaa sekä koivuista että pihlajista ja vaahteroista. Puiden tarkoituksena ei ole peittää rakennuksia, vaan saada rakennukset sulautumaan paremmin ympäristöönsä. S-marketin asiakasparkkipaikka on laaja avoin alue. Se voitaisiin rajata omaksi tilakseen parkkipaikalla sijaitseville viheralueille sijoitettavilla puilla sekä Kiviniementien puolelle sijoitettavalla laajalla maanpeitepensasryhmällä, esimerkiksi peittopajulla. Suuren liikekiinteistön viereen pensaita sijoitettaessa tulee muistaa, että pensasmassa täytyy tehdä suuremmaksi kuin sijoitettaessa pensaita matalan rakennuksen viereen. Turvallisuus ei saa vaarantua puiden sijoittelun vuoksi. Puissa ei saa olla oksia alimman kolmen metrin matkalla, eivätkä puut saa kasvaa liian leveiksi. Parkkialueiden kasviksi sopii suorarunkoinen koivu. Kiviniementien ja pyörätien välissä S-marketin edustalla olevat kauniit männyt tulisi säästää ja mäntyryhmien väliin jäävälle alueelle voidaan jättää pieni koivuryhmä. Edelleen puista huolimatta näkyvyys tulee säilyä liikenneympäristä autolla tultaessa, eikä puita saa sijoittaa liian lähelle kevyenliikenteenväylää. Sähkölinjojen ja turvallisuuden vuoksi tulisi muut puut poistaa tältä reunakaistaleelta.

K-marketin ja viereisen liikerakennuksen edessä olevan parkkialueen laidalle tulisi jättää ainoastaan muutama puu, jotta välttyttäisi ilkeiltä alueella (katso kartta 3). Koivut voidaan sijoittaa symmetrisesti S-marketin parkkialueen reunalla olevien koivujen kanssa. K-marketin vieressä olevan liikekiinteistön takana sijaitseva alue olisi hyvä siistiä ja rakenteet korjata, jolloin myös edistettäisiin alueen rauhoittumista. K-marketin ja pyörätien väliin jäävälle viherkaistaleelle voitaisiin sijoittaa matalahkoa yhtenäistä pensastoa kuten Kellonkaupantien toisella puolella parkkialueen laidalla. Näin alue muuttuisi viihtyisämmäksi ja samalla voitaisiin estää kevyenliikenteenväylältä tulo parkkipaikalle ja turvallisuus parantuisi. K-marketin viheralueella sijaitsevat puuryhmät voitaisiin säilyttää. Viereisen kevyenliikenteenväylän ja Kiviniementien väliin jäävät puut voisi poistaa kokonaan.

Kiviniementien eteläpuolelle jäävien kaupparakennusten lähiympäristössä on useita tallattuja polkuja viheralueiden läpi, vaikka kulkuyhteydet alueelle ovat hyvät. R-kioskin edessä sijaitsevan kierrätyspisteen takana olevaa aitaa voisi jatkaa siten, että turha kulku viheralueen läpi estyisi (katso kartta 3). Alueelle voisi sijoittaa joitakin puita sekä kasvillisuusryhmiä. Kasvillisuusryhmien puulajeiksi sopivat kestävät lehtipuut, pensaista korkeat voisivat olla esimerkiksi pihasyreeniä ja matalammat pensaats koivuangervoa. Latvotut, huonokuntoiset ja sähkölinjojen alla sijaitsevat puut tulisi poistaa. Liikerakennuksen Kiviniementielle näkyvän pitkän seinän voisi maisemoida istuttamalla suhteellisen laajalle viheralueelle joitakin puita riviin, esimerkiksi koivua, vaahteraa tai pihlajaa. Liikerakennusten pihan sisäänkäyntiin voisi tehdä porttimaisen ilmeen kasvillisuudella. Näkymät tulee kuitenkin turvallisuuden vuoksi säilyttää (katso kuvio 24). Liikerakennusten Haukiputaantien puoleisella sivulla rakennusten ja pyörätien välissä oleva pensaikko tulisi poistaa kokonaan. Liikerakennusten väliin voisi rakentaa päällystetyn kevyenliikenteenväylän kohtaan, johon on muodostunut nurmelle kulkureitti. Väylän molemmilla puolilla tulevan kulumisen voisi ehkäistä korottamalla alueita reunakivin ja päällystämällä alueet kuten Kylätien liikenteenjakaajat.

KUVIO 24. Liikekeskukseen kulkua ohjataan kasvillisuudella ja samalla tehdään maisemasta elävämpi vähäisellä viherrakentamisella. (kuva ennen muokkausta: Marja Alaraasakka)

6.3 Kalimenjoen alue

Joen varren metsät ovat suurimmaksi osaksi kulttuurivaikuttaneita rantametsiä. (katso kartta 2) Kalimenjoen reuna-alueilla sijaitsee näyttäviä suuria puita, jotka ovat peittyneet monin paikoin muun kasvaneen usein osittain huonokuntoisen puuston sekaan. Maisemallisesti merkittävät puut tulisi nostaa esiin harventamalla ja raivaamalla puustoa ympäriltä pois. Koko alueesta tulisi tehdä puoliavoin ja kasvustoltaan monilajinen. Erityisesti niillä osin, joissa Kalimenojankuja kulkee aivan joen vierellä, tulisi joen takana olevat pellon nostaa esiin. Harvennuksen jälkeen maiseman tulee edelleen näyttää luonnolliselta, puustoa poistetaan siis tekemällä näkymäkäytäviä, ei tasaisesti harventamalla. On kuitenkin huolehdittava, että näkymäkäytävät eivät ole kaikki samansuuntaisia ja maisemasta tulee elävä ja monimuotoinen.

Kalimenojankujan varressa on laajahko alue rantaniittyä (katso kartta 4). Niitty vaatii johdonmukaista köyhdyttämistä, sillä alueella kasvaa muun muassa paljon puutarhakarkulaisia (katso luku 3.3 Kasvillisuus ja kulutuksenkestävyys). Köyhdyttäminen tapahtuu niittämällä aluksi aluetta kaksi kertaa kesässä, jolloin niittojäte tulee poistaa alueelta. Myös hiekan levitys talvisin köyhdyttää edelleen. Alueella kasvavien puutarhakarkulaisten leviämistä edelleen tulisi pyrkiä estämään. Mikäli niitylle halutaan istuttaa puita tai kylvää niittysiemeniä, tulisi näiden alkuperä olla suomalainen ja olla lähtöisin mahdollisimman läheltä Haukipudasta. Niittykasvillisuuden muodostumisen jälkeen niitto kerran vuodessa riittää kesäaikaan, mielellään loppukesästä siementen muodostumisen jälkeen ja tämän lisäksi keväällä alueelta tulisi siivota kaikki ylimääräinen tavara. Niittäessä on varottava eläimiä ja niiden pesiä. Niittämiseen tulee ensisijaisesti käyttää teräviä leikkaavia välineitä. (Viheralueiden hoito VHT'05, 28.)

Kalimenjoen keskellä sijaitsee muutamia kasvillisuudeltaan tulvavaikutteisia pieniä saaria. Näiden saarten kasvillisuus tulisi myös muokata puoliavoimeksi ja mahdollisuuksien mukaan säilyttää monimuotoisuus, kuten joen reunametsissä. Puustoa tulisi harventaa ja pajukkoa poistaa kaikista saarista. Pohjakasvillisuutta tulisi niittää kuten niittyalueella. Saaret ovat luonnollisesti kasvillisuudeltaan rehevämpiä kuin reuna-alueet, mutta tästä huolimatta leikkuujäte tulee poistaa niiton

on kyläläisille tärkeää historia- ja tunnearvoa. Pensaat voisi sijoittaa kaaren muotoon rajaamaan oleskelualueen takaosaa. Kulku alueelle suunniteltiin ohjattavaksi kahteen kohtaan kylätien puoleiselle sivulle. Sähköpääkeskuksen voisi maisemoida kasvillisuuden avulla. Kasveina suunnitelmassa käytettiin pihasyreeniä, kuten Kylätien toisella puolella liikerakennusten läheisyydessä. Sähköpääkeskusta ei ole tarpeen kuitenkaan peittää kokonaan (katso kuvio 25). Käytetyt penkit ja roska-astia tulee asentaa kiinteäksi rakenteeksi.

KUVIO 25. Vaikka puistoa onkin avattu joka suuntaan, on siellä hyvin suojaisa paikka istahtaa. (kuva ennen muokkausta Pekka Seppänen)

Koulunpuisto

Kellon koulukeskuksen edessä sijaitsee tällä hetkellä koulun käytössä oleva parkkialue. Tältä alueelta Kalimenojankuja muuttuu kevyelle liikenteelle tarkoitetuksi tieksi, jolta piholle ajo on kuitenkin sallittu. Parkkialue muutettiin yleissuunnitelmassa Koulunpuistoksi (katso kartta 5). Puistosuunnitelmaan jätettiin asukkaiden ja koulun henkilökunnan toivomuksesta autopaikkoja 12 kappaletta. Lisäksi puiston alueelle suunniteltiin pyöräparkkialue kivituhkapinnoitteella. Puiston kautta järjestettäisi yhteys koulun alueelta Kalimenojankujalle. Pinnoitteena puiston käytävällä toimisi asfaltti. Koko puiston alueen tulisi olla korotettu ympäröivästä tiealueesta betonisin reunakivin, myös puiston pohjoispuolelle sijoitettaisiin reunakiviä kevyenliikenteenväylän ja autotien väliin. Koulunpuiston länsipuolen tie muutettiin suunnitelmassa kokonaan kevyenliikenteenväyläksi ja autoliikenne ohjattiin puiston eteläpuolelle. Puistoon suunniteltiin muutamia yksittäispuita, esimerkiksi koivua, pihlajaa tai tuomea. Pohjakasvillisuudeksi koko alueelle tulisivat maanpeitepensaat, esimerkiksi peitto- tai paljakkapajuryhmät. Pensaiden tulee olla niin matalat, ettei

niiden taakse voi jäädä katveeseen ja puilla ei saa olla alimman kolmen metrin matkalla oksia. Puiston käytävän varrelle sijoittuisi nuorten ajanviettoalue. Alueelle suunniteltiin kaksi betonista kaarevaa monikäyttöistä penkkiä, sekä parkourvälineistöä. Suunnitelmassa ehdotetut välineet ovat Lappsetin Axiom Ionic 160005 sekä Axiom Cosini 160105-1.

Kättilönpuisto

Haukiputaantien varrella seurakuntakodin vieressä sijaitsee Kättilön vanha tontti (katso luku 3.3 Kasvillisuus ja kulutuksenkestävyys). Alue on kunnan omistuksessa. Tontista muodostettiin yleissuunnitelmassa rakentamaton Kättilönpuisto (katso kartta 4). Tontilla ei ole nykyisin rakennuksia mutta pihalla aikanaan kasvaneet kasvit ovat villiintyneet etenkin tontin takaosassa. Tontilla sijaitsee myös kauniita puita, muun muassa kaksi näyttävää vanhaa vaahteraa, sekä haapoja tontin etureunassa. Aluetta tulisi raivata ja puustoa poistaa siten, että mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi vanhoja istutettuja pensaita säästettäisiin ja puustosta jätettäisiin vain siistit yksilöt yksittäispuiksi tai puuryhmiksi harvakseltaan tontille. Vaahteroita voisi valaista maasta käsin jolloin Oulusta päin tultaessa tontti erottaisi selkeästi Kellon keskustan alueen alkavaksi.

Kellonpuisto

Koulukeskuksen lounaispuolelle on sijoitettu lähivirkistysalue Kellon keskustan asemakaavan muutoksessa ja laajennuksessa. Tälle viheralueelle suunniteltiin yleissuunnitelmaan Kellonpuisto. Puistoa käytettiin viherkäytävän luomiseen ja kevyenliikenteenväylien kehittämiseen keskustan alueella (katso kartta 6). Puisto olisi kauttaaltaan nurmetettu alue, jossa eteläosissa puusto olisi harvaa ja pohjoispuolella tiheämpää. Puuston lisäksi alueella sijaitsevat muutamissa kohdissa välineistön yhteydessä pensaita. Eteläosan tarkoituksena olisi toimia vapaa-ajanviettopaikkana esimerkiksi pikniktarkoituksessa. Tähän osaan suunniteltiin maakumpare, jonka korkeus olisi maksimissaan 1,5 metriä (katso kuvio 26). Kumpareen länsipuolella tulisi pieni lampi, jonka reunalla kasvaisi erilaisia ruohomaisia kasveja. Suunnitelman pohjoisosiin sijoitettiin monitoimi- ja leikkivälineitä. Monitoimivälineen ympäristön kolme pensasaluetta koostuisivat nukkeruususta, keinun ympäristöön tulisi kaksi norjanangervoriviä ja lisäksi leikkivälineiden yhteyteen sijoitettaisiin 12 kpl koivuangervoa. Puiston itäreunalla suunniteltiin kapeampi väylä, jonka varrelle sijoitettiin riipuntateline, kiipeilykiviä, hyppelypuut ja kaksi puista tunnelia. Koko puiston tarkoitus olisi antaa kaikille ikäluokille mahdollisuus viettää aikaa yhdessä samalla alueella. Kulkuväylien varrel-

le on suunniteltu kahteen kohtaan penkkejä. Pääväylän pinnoite olisi asfaltti, muiden reittien esimerkiksi kivituhka. Välineistön alle sijoitettaisiin turvasoraa lukuun ottamatta monitoimivälinettä, jonka alla olisi kivituhkaa ja turvalaatta esteettömyyden varmistamiseksi. Puiston välineet ovat suunnitelmassa Lappset:n Finno Sporttileikki 080484, Clover Tower 175032, Clover Hiekkalaatikko 175080, Clover Keinuteline 175075, Clover Riipuntateline 175016 ja 2 kpl Clover Tunneli 175085. Muita välineitä ovat penkit 4 kpl sekä hyppelypuut Ø 300 mm. Hyppelypuut tehtäisi pyöreästä puutavarasta upottamalla pystysuoraan maahan maakostean betoniin 800 – 1000 mm pitkiä puita. Puita upotetaan 500 mm. Koko välineistö tulisi kiinnittää alueelle kiinteästi.

KUVIO 26. Puiston läpi kulkevat selkeät kevyenliikenteenväylät ja sen eteläpäässä sijaitsee oleskeluun sopiva puoliavoin alue.

Kalimenjoenpuisto

Kalimenjoenpuisto sijoitettiin suunnitelmassa joen saariin (katso kartta 4). Puistoon tulisi kulku kahdesta kohdasta Kalimenojankujalta. Läntisellä reitillä olisi suora yhteys Kellonpuistoon. Joen saariin suunniteltiin pienet sillat, jotta veden äärelle pääsisi helpommin esimerkiksi kalastamaan. Siltojen väliin ohjattaisi kulku tallatulle ja esimerkiksi kivituhkalla päällystetylle polulle. Ei-toivotut käyttäjät ovat epätodennäköisiä, mikäli puustoa ja pensaikkoa hoidetaan säännöllisesti, eikä näkymättömiä paikkoja pääse syntymään. Saariin sijoitettiin suunnitelmassa myös muutamia penkkejä. Asennetut kalusteet tulee tarkistaa joka kevät ja turvallisuuteen vaikuttavat asiat korjata mahdollisimman nopeasti (Viheralueiden hoito VHT'05, 39.) Mahdollisten kivituhkapinnoitteiden alueelta poistetaan rikkakasvit vuosittain (Viheralueiden hoito VHT'05, 33). Kesäkauden aikana roska-astiat tyhjennetään kuukausittain (Viheralueiden hoito VHT'05, 45).

6.6 Yksityiset alueet

Yksityisasutusta suunnittelualueella on kaikkien teiden varsilla. Piha-alueet ovat suurimmaksi osaksi suojaisia ja niitä reunustaa puu- tai pensasaidanne. Suurin osa aidanteista on siistikuntoisia. Alueella sijaitsee lisäksi pihoja, joiden reunakasvillisuus koostuu suurimmaksi osaksi yksittäispuista. Näillä piholla erityisesti keskeisellä paikalla Kylätien varrella olisi hyvä tarkistaa kasvillisuuden kunto ja harventaa puustoa jonkin verran, jotta kauniit vanhat rakennukset nousisivat paremmin esiin. Avoimilla pelto- ja niittyalueilla on suurin vaikutus maisemaan, sillä niiden reunoilla kasvaa paljon pajukkoa. Pajukko tulisi raivata pois. Mikäli näille alueille halutaan korkeampaa kasvillisuutta, pajukon tilalle voisi sijoittaa harvasti muutaman puun. Suunnittelualueella on myös uudisrakennuksia erityisesti Kalimenojankujan varressa, joiden pihat ovat vielä avoimia. Näiden pihojen reunoihin olisi hyvä istuttaa samanlainen puu-/ pensasaidanne tai puuryhmiä/ yksittäispuita, kuten vanhemmilla piholla. Kasvillisuuden ei silti tarvitse peittää näkymää pihapiiriin tai sieltä pois.

7 RAHOITUSMAHDOLLISUUKSIA

7.1 Seurantalojen korjausavustus

Kellon alueella tulee todennäköisesti ajankohtaiseksi ainakin nuorisotoiminnalle ohjattujen tilojen rakentaminen tai peruskorjaaminen lähitulevaisuudessa. Kotiseutuliitolta on voinut hakea vuodesta 1978 harkinnanvaraisena valtionavustuksena seurantalojen korjausavustusta. Avustukset jaetaan opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta. Vuosittain avustuksen hakuaika päättyy 30. syyskuuta ja avustuspäätöksistä tiedotetaan helmi-maaliskuussa. Avustuskorvausta voidaan saada työväenyhdistyksille, nuorisoseuroille, maamiessseuroille, pienviljelijäin yhdistyksille ja osastoille, raittiusyhdistyksille, marttayhdistyksille, VPK-yhdistyksille, kotiseutuyhdistyksille, maataloustuottajainyhdistyksille, manttaalisäätiöille, kyläyhdistyksille, puolueosastoille ja urheiluseuroille, jotka omistavat vapaaseen kansalaistoimintaan tarkoitetun seurantalons (Suomen kotiseutuliitto 2012, hakupäivä 15.5.2012.)

7.2 Euroopan maaseuturahasto

Euroopan maaseuturahastosta voidaan hakea rahoitusta maaseudun kehittämiseen. Tarkoituksena on muun muassa parantaa ympäristön ja maaseudun tilaa ja parantaa maaseutualueiden elämänlaatua ja kannustaa monipuolistamaan taloudellista toimintaa. Kehittämishankkeissa mm. edistetään ja kehitetään asukkaiden palveluja, paikallista kulttuuria, parannetaan maaseudun viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta sekä vetovoimaisuutta. Investointihankkeissa pyritään lisäämään paikallisten asukkaiden hyvinvointia ja palveluja. Voidaan esimerkiksi laajentaa, korjata tai rakentaa rakennuksia, jotka ovat kyläyhteisön yhteisessä käytössä tai hankkia yhteiseen käyttöön koneita ja laitteita. Maksimitukitasot ovat investoinneissa julkisena rahoituksena 75 % ja 100 %, jos hakijana on kunta tai kuntayhtymä (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2012, hakupäivä 15.5.2012.)

7.3 LEADER-rahoitus

Maa- ja Metsätalousministeriön rahoittama kehittämissyhdystys on Oulun seutukunnan ja Oulunkaaren kunnissa JoMMA ry. Nämä investoinnit ovat osa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa 2007–2013. Kehittämissyhdystys JoMMA ry toimii paikallistasolla LEADER-ryhmänä ja vastaa ohjelman toimeenpanosta. Hankkeiden tarkoituksena on lisätä ja monipuolistaa maaseudun elinkeinomahdollisuuksia ja parantaa elämistä ja yhteisöllisyyttä. Ohjelman kautta voidaan kokeilla uusia ideoita maaseudun kehittämisessä. LEADER-rahoitteisten hankkeiden pääpaino on pienimuotoisissa hankkeissa. Alueiden vahvuuksina voidaan pitää luontoa ja luonnonvaroja, yhdistys- ja kansalaistoimintaa, mm. kestävästä kehityksestä ekologisessa, kulttuurisessa ja sosiaalisessa mielessä voidaan edistää LEADER-toiminnalla. Kestävän kehityksen ohella tärkeänä pidetään nuorten osallistumista, tasa-arvon toteutumista ja maaseutu-kaupunki -vuorovaikutusta. Hankkeisiin on jatkuva hakuaika (Jokivarsien Moderni Maaseutuyhdistys JoMMA ry 2007, hakupäivä 15.5.2012.) LEADER-hankkeen kautta voidaan muun muassa hakea ympäristötukea yhdistyksille. Maalaismaisemaa voidaan säilyttää perinnebiotooppeja hoitamalla, kuten ketoja, hakamaita ja erilaisia niittyjä, joita on aiemmin laidunnettu tai niitetty. Tavanomaisesta poikkeavia luonto- ja maisema-arvoja voidaan pyrkiä säilyttämään luonnon ja maiseman monimuotoisuutta edistämällä. Lisäksi kosteikkoja perustamalla voidaan sitoa ravinteita ja pyrkiä estämään rehevöitymistä vesistöissä. Jotta hankkeille voidaan saada rahoitusta ELY-keskuksesta, tulee paikallisen LEADER-ryhmän puoltaa hankehakemusta (Maaseutuvirasto 2012, hakupäivä 15.5.2012.)

7.4 Kulttuuriympäristöjen vaaliminen ja maatalouden ympäristötuen erityistuet

Ympäristökasvatukseen voidaan saada harkinnanvaraista tukea ympäristöministeriöltä valtionavustuksena järjestöille, kouluille, kunnille ja yksityisille erilaisiin kulttuuriympäristön vaalimista edistäviin valtakunnallisiin ympäristökasvatushankkeisiin. Hakuaika on joka vuosi lokakuussa (Ympäristöministeriö 2012, hakupäivä 15.5.2012.)

Erityistuissa tavoitteena on maatalous- ja puutarhantuotannon harjoittaminen siten, että vesistöjen ja ympäristön kuormitus vähenee ja luonnon monimuotoisuus maaseudulla lisääntyy. Samalla nostetaan alueen taloudellista ja luontoarvoa sekä edistetään maaseudun yritystoimintaa, jos

kulttuurimaisema vesistöineen on hyvin hoidettu ja monimuotoinen. Erityistukia on 13, joista tilan olosuhteiden perusteella valitaan sopivimmat vaihtoehdot. Erityistukea voidaan muun muassa hakea maiseman kehittämiseen ja hoitoon, sekä suojavyöhykkeiden perustamiseen ja hoitoon. Ympäristötuen erityistukea saadakseen tulee viljelijöiden olla sitoutuneita maatalouden ympäristötukeen. Lisäksi yhdistykset, jotka eivät ole sitoutuneet ympäristötukeen, voivat hakea perinnetoimien ja monivaikutteisten kosteikkojen erityistukia. Hakulomakkeita tuille on saatavilla netissä ja tukisopimuksia haetaan kunkin alueen TE-keskuksesta. Ympäristötuen erityistuet ovat osa EU:n osaksi rahoittamaa Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa vuosille 2007–2013 (Maaseutuvirasto 2012, hakupäivä 15.5.2012.)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kellon alueen sijainnin merkitys muuttuu Haukiputaan liittyttyä Suur-Oulun alueeseen. Keskustan maisemallinen kehittäminen näin ollen on hyvin ajankohtainen asia. Laajaan asukkailta kerättyyn tietoon perustuvan suuntaviivoja antavan yleissuunnitelman avulla voidaan viedä kaavoitusta eteenpäin tulevaisuudessa. Uhkatekijänä suunnittelualueen ympäristössä on avoimen maiseman katoaminen ja alueen ilmeen vahva muuttuminen tämän myötä, jos peltoja ja muita avoimia alueita kaavoitetaan keskustan ympäristöstä rakentamiselle. Peltoja tulisi säilyttää myös keskustan läheisyydessä ainakin maisemallisen arvon vuoksi esimerkiksi maisemaniittyinä. Toiseksi ongelmaksi voi muodostua kerrostalojen rakentaminen alueelle tai yleisellä tasolla rakennusmääräysten puuttuminen. Rakennusten ulkonäöllisiin seikkoihin tulisi kiinnittää huomiota. Värien tulisi olla luonnollisia ja rakennusten ulkomuoto ei saisi olla liian moderni. Suunnittelualueella ovat aiemmin maisemaa vallinneet elinkeinojen myötä syntyneet peltomaisemat, nykyisin vähenevissä määrin mutta alueet ovat silti tärkeä osa kulttuurimaisemaa. Vastuu kylämaiseman hoitamisesta on asukkailla ja maanomistajilla. Maiseman kunnostusta ja hoitoa varten kannattaa tehdä suunnitelma vuosittaisille toimenpiteille, jota esimerkiksi kyläyhdistys voi päivittää.

Opinnäytetyössä kehittämisiongelman ratkaisumenetelmänä toimi osallistaminen ja työssä etsittiin mahdollisimman toimivia metodeja ikäryhmittäin. Kyläläisille kylän kehittämisellä on suuri merkitys. Tilaisuuksissa asukkaat saivat tietoa suunnitelman vaiheista, kehittämissuunnitelman tekemisestä ja siitä, millä tavoin aiemmissa osallistamistilanteissa kyläympäristöä on käsitelty. Osallistamistilaisuuksissa suunnittelijalle voitiin jakaa myös perimätietoa, jota ei muualta olisi ollut mahdollista saada. Tilaisuuksissa vaati verrattain paljon aikaa, ei pelkästään maisemasuunnittelun kuvaaminen, mutta myös suunnittelijan osaamisalueiden läpi käyminen. Osallistamisessa tärkeää oli hyvä suunnittelu ennalta, joka tapahtui jokaiselle metodille omalla tavallaan. Hyvästä valmistautumisesta huolimatta tuli kuitenkin varautua mihin tahansa yllättävään tilanteeseen. On vaikeaa löytää osallistamismetodi, jolla tavoitetaan kaikenikäisiä ja samalla suuri joukko ihmisiä suunnittelualueelta. Kellon tapauksessa toimi erinomaisesti kylän asukkaiden jakaminen osallistamisyhmiin iän perusteella, jolloin jokainen ryhmä tavoitettiin heille parhaiten soveltuvilla metodeilla. Kellolaisten lisäksi yksi ryhmä koostui ulkopaikkakuntalaisista. Koska osallistettavia ryhmiä /henkilöitä oli niin useita, tuloksista nousi selkeästi esille ne asiat, jotka yleisellä tasolla kylällä

koettiin tärkeäksi. Näin voitiin välttyä ristiriitaisuuksilta, joita syntyy kun osallistamisryhmät ovat pieniä ja henkilöiden vaihtuvuus on suuri. Kellon alueella suurista osallistujamääristä johtuen saatiin myös tietoa suhteellisen laajasti koko suunnittelualueetta koskien. Alueelta ei ollut tarpeen nostaa esille erikseen kohteita kommentoitavaksi. Osallismenetelmät valittiin kohteeseen hyvin ja niiden myötä saatiin paljon vastauksia. On kuitenkin otettava huomioon, että jokainen suunnittelukohde asukkaineen tarvitsee omanlaisensa menetelmät toimiakseen. Niitä valitessa kannattaa kääntyä esimerkiksi kyläyhdistyksen puoleen, jonka kautta voidaan saada tietoa paikallisesta aktiivisuudesta ja osallistumistavoista. Lisäksi kannattaa miettiä sitä, millaisia tahoja haluaa osallistaa. Myös lapset, nuoret, ikäihmiset ja esimerkiksi alueen yrittäjät kannattaa ottaa mukaan suunnitteluun.

Opinnäytetyön myötä kehittämissuhteet toimitetaan eri tahoille tulevaisuuden suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon helpottamiseksi Kellon alueella. Kyläläisille suunnitelma antaa ohjeistusta maisemanhoidollisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Työssä eriteltiin eri alueiden tarvitsemia hoitotoimenpiteitä ja toisaalta käsiteltiin eri rahoitusmahdollisuuksia esimerkiksi hankkeita ajatellen. Kunta, kaupunki ja ELY-keskus voivat hyödyntää osallistamistuloksia ja kehitysehdotuksia maankäytön suunnittelussa. Erityisesti viheralueiden osalta asukkaiden tarpeet ovat selkeät ja kehittämissuhteita on helppo työstää edelleen tarkemmiksi suunnitelmiksi. Työn myötä voidaan myös kehittää yhteistyössä eri tahojen kesken tiealueiden turvallisuutta ja toimivuutta. Yrittäjät ja yksityiset maanomistajat saavat arvokasta tietoa omien alueidensa päivittämiseksi nykytarpeita vastaaviksi. Myös palveluiden kehittämiseen annettiin suuntaviivoja yrittäjille ja yrittäjähenkilöille. Opinnäytetyö toiminee eri tahojen tarpeisiin vastaavana kokonaisvaltaisena perustana tulevaisuuden tarpeisiin vastaamisessa sekä pienessä että suuressa mittakaavassa.

9 POHDINTA

Kellon keskustan maisemallisen kehittämisen tarpeen toi esille Kellon kyläyhdistys ja työn tilaaja on Haukiputaan kunta. Opinnäytetyön ohjausryhmästä saatiin laaja ja eri alojen ammattilaisilta saatiin työn aikana paljon tarpeellista tietoa. Kyläyhdistys oli aktiivinen koko ajan ja yhteistyötahot olivat helposti saavutettavissa. Myös asukkailla saatiin tukea kiitettävästi.

Kehittämissuunnitelman tärkeimpänä apuvälineenä käytettiin asukkaiden paikallistuntemusta ja heidän arjessaan esille nousseita elinympäristöä koskevia asioita. Työskentely asukkaiden kanssa oli käytännönläheistä ja eri metodeja käytettäessä suunnittelija pääsi suoraan kontaktiin suunnitteluympäristön kanssa. Osallistaminen onnistui suorastaan yllättävän hyvin ja menetelmät olivat sopivia kohderyhmille. Ainoastaan uutta menetelmää käytettäessä suunnittelija törmäsi käytännön ongelmiin tietoteknisissä asioissa. Ottaen huomioon ongelmat ja sen mille ryhmälle metodi suunnattiin, voidaan kokea tulosten olevan kattavia. Mikäli teknisiä ongelmia ei olisi ollut, olisi osallistujien määrä ollut noin kaksinkertainen, kuitenkin verrattuna esimerkiksi normaaliin osallistujamäärään yleisötilaisuuksissa, 17 osallistujan määrää voidaan pitää jopa suurena. Tulosten hyöty on se, että niitä voidaan käyttää myös muun alueelle tehtävän suunnittelun apuvälineenä.

Opinnäytetyön työmäärään vaikutti paljon eri osallistamistilaisuuksien järjestäminen ja etenkin uuden menetelmän kehittäminen. SoftGIS-menetelmän kehittäjille kuuluu suuri kiitos siitä, että he olivat kärsivällisiä muiden suunnitelmaan liittyvien asioiden aiheuttaman rajallisen käytössä olevan ajan vuoksi. He tekivät paljon töitä, jotta suunnittelijan olisi mahdollisimman helppoa ja nopeaa käyttää menetelmää työssään. Esimerkiksi menetelmän käytettävyyden helpottamiseksi sekä suunnittelijan että osallistettavan näkökulmasta tehtiin muutoksia. Myös havainnollisuuden sekä kysely- ja asiasisällön kehittämisessä tuettiin suunnittelijaa.

Suunnittelua helpotti se, että pohjatietoa oli jo valmiiksi paljon koskien maiseman eri elementtejä, luontoa ja geologiaa aiemmin tehtyjen kulttuurimaiseman kurssitöiden muodossa. Tällä voitiin säästää paljon aikaa. Työssä oli pakko rajata olennaisten pohjatietoa koskevien erilaisten kartta-

esitysten tekeminen pois suunnitteluprosessista ajan säästämiseksi. Kaiken kaikkiaan opinnäyte-työn tekemiseen varattu aika kuitenkin ylittyi jonkin verran. Suurin syy tähän on se, että kaikille ohjaaville tahoille haluttiin osoittaa heitä koskevat kehittämiskohteet suunnittelualueelta alueen pirstoutuneen maanomistuksen vuoksi. Työn tekeminen vaati syventymistä, huolellisuutta ja ennen kaikkea pidempiä yhtäjaksoisia työskentelyaikoja, jotta edistyminen oli mahdollista. Työ on merkittävä sekä paikallisille ihmisille että eri yhteistyötahoille etenkin nyt, Haukiputaan yhdistyttyä Suur-Oulun alueeseen. Suunnittelun näkökulmasta voidaan pitää jopa valtakunnallisesti tärkeänä suurten keskusten ympäristöalueiden kehittämissuunnittelun esiintuomista. Viherympäristöä pidetään enenevässä määrin tärkeänä asukkaiden hyvinvoinnille. Alueille tulisi kuntaliitoksia valmisteltaessa tehdä yhteiset maiseman ja ympäristön kehittämissuunnitelmat, joilla saataisiin yhtenäistettyä ympäristön rakentaminen ja samalla voitaisiin vaikuttaa parhaimmillaan terveysongelmista aiheutuvien kulujen määrään sekä kuntasektorilla että valtakunnallisesti tarkasteltuna. Hyvinvointiin vaikuttavat arkiympäristön viihtyvyys, toiminnallisuus, turvallisuus ja vapaa-ajan mahdollisuudet.

LÄHTEET

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. 2012. Maaseudun kehittäminen. Hakupäivä 15.5.2012
[http://www.ely-](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Maaseutuelinkeinotjakalatalous/Maaseutu/Sivut/default.aspx)

[kes-](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Maaseutuelinkeinotjakalatalous/Maaseutu/Sivut/default.aspx)

[kus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Maaseutuelinkeinotjakalatalous/Maaseutu/Sivut/default.aspx](http://www.ely-keskus.fi/fi/ELYkeskukset/HameenELY/Maaseutuelinkeinotjakalatalous/Maaseutu/Sivut/default.aspx).

Geologian tutkimuskeskus GTK. 2011. Geologiset aineistot. Maaperäkartta. Hakupäivä 23.4.2012
<http://geomaps2.gtk.fi/geo/>.

Haukiputaan kunta. 1992. Kellon osayleiskaava 2010. Kaavoitus 23.11.1992. Hakupäivä 22.4.2012

http://www.haukipudas.fi/tiedostot/Tekniset_palvelut/Kaavoitus/kellonoyk_kokokuva.pdf.

Haukiputaan kunta. 2010. Kellon, Kiviniemen ja Holstinmäen ajantasakaava. Airix Ympäristö Oy 29.12.2010. Hakupäivä 22.4.2012

http://www.paikkatieto.airix.fi/paikkatieto/haukipudas/ky_kellokivi/ky_kellokivi.psp?kartta=ky_kellokivi.

Haukiputaan kunta. 2011. Väestötietoja. Väestö osa-alueittain. Hakupäivä 25.4.2012

<http://www.haukipudas.fi/sivu/fi/kuntainfo/yleistietoa/vaesto/>.

Honkamo, M. 1988. Haukiputaan ja Kiimingin kartta-alueiden kallioperä. Geologian tutkimuskeskuksen julkaisuja. Hakupäivä 23.4.2012. <http://arkisto.gsf.fi/kps/kps2533.pdf>.

Ilmatieteen laitos. 2012. Kesäsään tilastoja. Termisen kesän ja syksyn alku keskimäärin 1981–2010. Hakupäivä 22.4.2012 <http://ilmatieteenlaitos.fi/kesatilastot>.

Ilmatieteen laitos. 2012. Talvisään tilastoja. Termisen kesän ja syksyn alku keskimäärin 1981–2010. Hakupäivä 22.4.2012 <http://ilmatieteenlaitos.fi/talvitilastot>.

Ilmatieteen laitos. 2012. Suomen ilmastoa kuvaavat vertailukauden 1981–2010 keskiarvot. Hakupäivä 22.4.2012 <http://ilmatieteenlaitos.fi/ilmastollinen-vertailukausi>.

Itämeriportaali. 2010. Maankohoaminen. Hakupäivä 15.5.2012.
http://www.itameriportaali.fi/fi/tietoa/sanakirja/fi_FI/maankohoaminen/.

Jokivarsien Moderni Maaseutuyhdistys JoMMA ry. 2007. JoMMan paikallinen kehittämisohjelma 2007–2013. Hakupäivä 15.5.2012 http://www.jomma.fi/maaseudun_ohjelmat.htm.

Jussila, A., Kemppainen, K., Kivilompolo, P. & Pasanen, O., Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Luonnonvara-alan yksikkö. 2010. Kurssityö 17.11.2010. 10,14.

Kirjasto Virma. 2012. Haukiputaan-Kellon asutuksen synty ja vakiintuminen. Hakupäivä 22.4.2012 <http://www.kirjastovirma.net/haukipudas/asutus#a4>.

Maaseutuvirasto Mavi. 2012. Ympäristötuet yhdistyksille. Hakupäivä 15.5.2012 <http://www.mavi.fi/fi/index/maaseudunrahoitus/ymparistotuetyyhdistyksille.html>.

Maaseutuvirasto Mavi. 2012. Maatalouden ympäristötuen erityiset. Hakupäivä 15.5.2012 http://www.mavi.fi/attachments/maaseutufi/5FkR8W8B3/Maatalouden_ymparistotuen_erityiset_LR.pdf

Oulun kaupunki. 2002. Oulun seudun yleiskaava 2020. Seuturakennetiimi 26.11.2002. Hakupäivä 12.4.2012 <http://oulu.ouka.fi/seutu/hankkeet/yleiskaava/liitteet/sykehdotusselostus.pdf>.

Sipilä, P. & Suominen, V. 1996. Raahe-Tornio välisen alueen kiviainesinventointi. Kiviainekseltaan arvokkaiden kallioalueiden inventointiprojekti. Geologian tutkimuskeskus. Hakupäivä 23.4.2012.

https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:mEZsKzLKpB0J:arkisto.gsf.fi/ka/ka_12_96_1.pdf+kallio-per%C3%A4kartan+selitykset+Haukipudas&hl=fi&gl=fi&pid=bl&srcid=ADGEEShRHFTzXDY9feK9mphd4UM2JVvgW0HnqAMkuUoVTxOSxYEOYsBs4pVixXUdkPLKaBOab0ul5s3m6AW4HimxkjThCOLfhHF-Qp-EXIIXsbqWDxQL-Winn_8mwuzy52x1xfM1M3TCc&sig=AHIEtbTF78Sz6wtryb68NhqiYK77Q3oy1w.

Suomen kotiseutuliitto. 2012. Seurantaloavustukset. Hakupäivä 15.5.2012 <http://www.kotiseutuliitto.fi/seurantaloavustukset>.

Sääskilahti, K. 2012. Osallistavan suunnittelun ja laadullisen tiedon keräämisen työkalu. InnoGIS – Paikkatiedon innovaatioverkoston kehittäminen Pohjois-Pohjanmaalla. Oulun yliopisto / Oulun Eteläisen instituutti. Hakupäivä 10.5.2012 <http://www.oamk.fi/hankkeet/innogis/seminaari/?sivu=ohjelma>.

Viheralueiden hoito VHT'05 Viherympäristöliitto ry. Teoksessa M. Eskolainen (toim.) Helsinki: 2005, 28, 33, 39, 45.

Ympäristöministeriö. 2012. Rahoitus ja avustukset. Hakupäivä 15.5.2012 <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=49523>.

LIITTEET

- Liite 1. Kutsu yleisötilaisuuteen
- Liite 2. Osallistamiskysymykset yleisötilaisuuteen
- Liite 3. Alakoululaisten osallistamistulokset

Karttaliitteet

- Kartta 1. Osallistamiskartta yleisötilaisuuteen
- Kartta 2. Yleissuunnitelma
- Kartta 3. Liikekeskusalueen suunnitelma
- Kartta 4. Kalimenjoen suunnitelma
- Kartta 5. Koulunpuiston suunnitelma
- Kartta 6. Kellonpuiston suunnitelma

Tule Sinäkin mukaan kylän yhteiseen tilaisuuteen, jossa pääset vaikuttamaan Kellon maiseman tulevaisuuteen!

KESKUSTELU- JA SUUNNITTELUTILAISUUS KELLON KYLÄLLÄ

KELLON KOULULLA

TO 3.5.2012 KLO 18.00

Tilaisuudessa mietitään yhdessä maiseman arvoja, kehittämistä ja hoitomahdollisuuksia. Yhdessä pohditaan, mihin kohteisiin halutaan erityisesti kiinnittää huomiota. Toivomme runsasta osallistujamäärää, jotta voisimme tehdä pienryhmissä kartta-työskentelyä.

Tämä tilaisuus on osa Oulun seudun ammattikorkeakoulun Luonnonvara-alan yksikön opiskelijan Kaisa Seppäsen opinnäytetyötä ”Kellon keskustan maisemallinen kehittäminen”. Yhteistyössä ovat olleet mukana Kellon kyläyhdistys, Haukiputaan kunta, Oulun kaupunki, ELY-keskus, Seurakunta, Kellon koulu ja lisäksi liikekeskuksen yrittäjä, alueen lapset ja nuoret, sekä eri alojen asiantuntijat. Opinnäytetyön myötä tulokset jaetaan kaikille mukana oleville tahoille alueen kehitystä tukemaan.

TERVETULOA!

Kellon kyläyhdistys

Osallistamiskartta, Kellon keskusta

Kysymykset:

1. Suunnittelualueella ei ole yhtään puistoa. Puiston tarve tuli esiin osallistamisten myötä. Kartalle on merkitty sijainteja mahdolliselle puistolle. Kirjoita millaisen puiston valittuun paikkaan haluaisit. Voit halutessasi lisäksi esittää uutta sijaintia vaihtoehtojen lisäksi.

2. Onko alueella tarvetta uudelle kevyenliikenteen- ja/ tai ulkoilu- /hihtoreitille? Piirrä reitti kartalle suunnittelualueen sisälle. Kirjoita mikä reitti on kysymyksessä ja halutessasi lisätietoa reitistä.

3. Suunnittelualueelle on toivottu levähdyspaikoiksi penkkejä. Merkitse kartalle minne toivoisit penkkejä sijoitettavan. Kirjoita halutessasi lisätietoa.

4. Merkitse kartalle kohteet joihin mielestäsi pitäisi erityisesti lisätä valaistusta. Selitä miksi.

5. Merkitse kartalle mielestäsi jollakin tavalla häiritsevät kohteet. Selitä mikä kohteessa häiritsee.

6. Merkitse kartalle mielestäsi tärkeät kohteet. Selitä miksi pidät niitä tärkeinä.

LIITE 3 Alakoululaisten osallistamistulokset

PALVELUT (lasten osallistamistulosten käsittely):

kaupat	urheilukauppa	3
	Kauppahalli	2
	Tiimari	2
	kauppakeskus	3
	isompi k-kauppa	2
	uusia kauppoja	7
	karkkioskioski	14
	eläinkauppa	6
	pelikauppa/ -talo	4
	gigantti	1
	ideapark	1
	ikea	1
	hattarakauppa	1
	vaatekauppa	15
	partureita pois, muita kauppoja tilalle	1
	soitinkauppa	1
	kirjakauppa	3
	käsityökauppa	1
	pilailupuoti	2
	glitter	1
	motorstorm	1
	musiikkiliike	1
	kamppi	1
	H&M	2
	stockmann	1
	lidl	1
	kampaamoja liikaa	1
	leluakauppa	1
	kännykkäkauppa	1
	huoltoasemia	1
	korukauppa	3

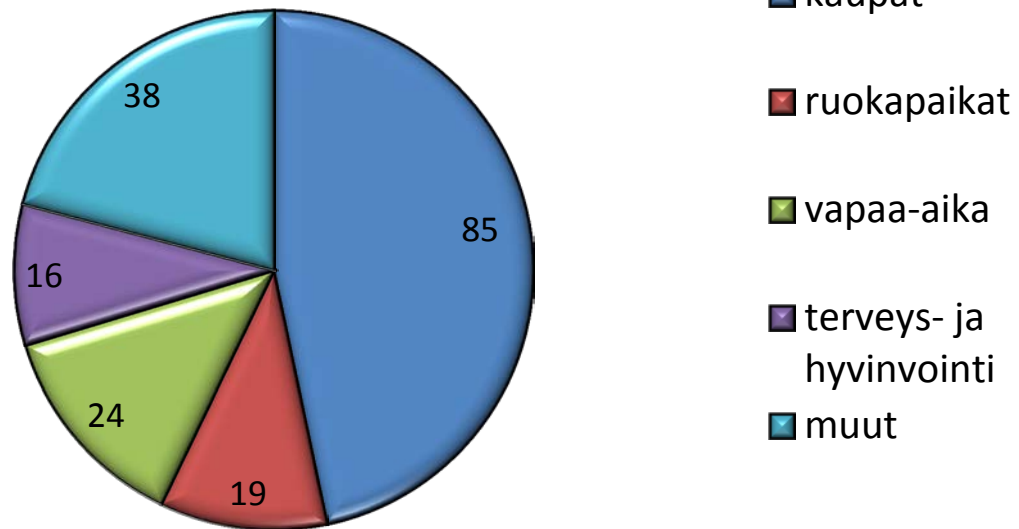
ruokapaikat	MD/Hesburger	2
	kahvila	8
	rax	1
	fazer-myymä	1
	leipomo	1
	pikaruokaravintola	2
	ravintola kello	4
vapaa-aika	jäägalleria	1
	uusi kirjasto (uudistettu, aukiolot paremmaksi)(suurempi)	6
	huvipuisto	5
	leirialue	1
	5* hotelli + uima-allas	1
	hevostalli	1
	elokuvateatteri	4
	hotelli	3
	pyörälainaamo	1
	rautatieasema	1
terveys ja hyvinvointi	koirille uimahalli	1
	kylpylä	3
	löytöeläinkoti	2
	terveyskeskus	1
	eläinlääkäri	8
	lääkäri	1

muut

Alueen laajentaminen (liian sumpussa)	1
supertietomaa	1
maailman korkein torni	1
enemmän nähtävyyksiä	1
lemmikkitalo	1
eläintarha	1
tivoli	2
sirkus	1
hevostalli	1
automaattiovia	1
harry potter teemapuisto	2
elokuvastudio	1
museo	1
oma lippu	1
tunneli josta pääsee joka paikkaan	1
suklaapuisto	1
karaokebaari	1
ilmainen vessa s-markettiin	1
liikennepoliisi	1
bussikyyti virpiniemeen, muualle kattavammin	3
nuorisotilat	12
joulupalot kiviniementien varteen jouluksi	1
isompi ja hienompi joulukuusi	1

kaupat	85
ruokapaikat	19
vapaa-aika	24
terveys- ja hyvinvointi	16
muut	38

1-6 lk: palvelut

HARRASTUKSET (Lasten osallistamistulosten käsittely):**Harrastuspalvelut:**

uiminen

Uimahalli								6
vesipuisto								3
maauimala								7

pelit

Keilahalli/pelihalli								9
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	----------

kuntoilu

kuntosali								1
Tanssitunteja								1
urheilukentälle koppi jossa vaihtaa vaatteita								1

eläimet

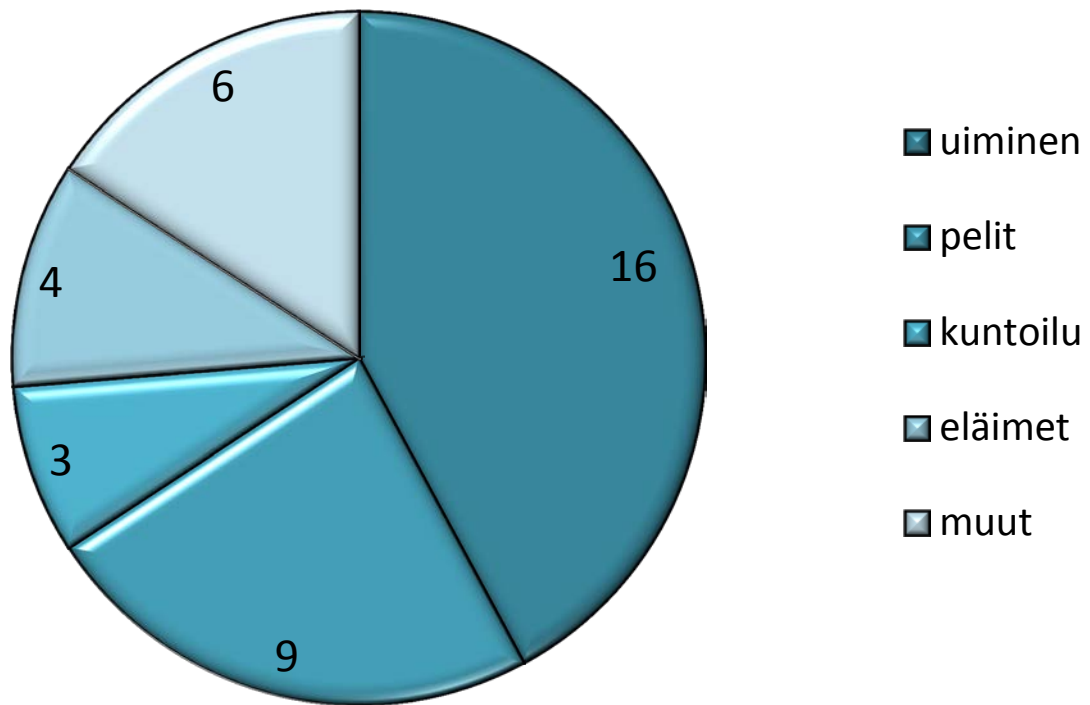
Ratsastustunteja koulun kentälle/ ratsastuskeskus								2
maatilalla ilmaista eläintenhoitoa								2

muut

formularata								1
benjihyppy-paikka								1
Luokkaretkiä lisää								1
Ampumarata								1
nuorisoseura järjes- tämään toimintaa								1
musiikkitapahtumia								1

uiminen	16
pelit	9
kuntoilu	3
eläimet	4
muut	6

1-6 lk: harrastuspalvelut

Muut harrasteet:

skeittaus

Skeittiramppi							3
Skeittihyppyri							1
Skeittiparkki							3

pallopelit

urheilukenttä							2
Tenniskenttä							1
Koriskenttä							2

tapahtumat

virpiniemen yleistapahtumia							1
tapahtumia kelloon							2
hiihtoretki							1
nuorisotoimintaa							4
enemmän kisoja							1

muut talviharrasteet

luistelukenttä							1
lisää harrastusmahdollisuuksia							1
moottorikelkka-/mönkkäirata (reitti abc-lle)							2
hiihtolatuja lisää (kello-virpiniemi)							2
luistelukenttä kiviniemeen							2
pulkkamäki							2

muut kesäharrasteet

trampoliini							1
bmx-rata							1
lisää harrastusmahdollisuuksia							1

VIHER- JA LEIKKIALUEET (Lasten osallistamistulosten käsittely):**Leikkialueet:**

Verkkokiikkuja									3
rimpuilutelineitä									2
Leikkipuistoja lisää (iso 1)									8
leikkipaikka puistossa									1
nykyaikaiset leikkivälineet, esim. hämähäkki kiikku									1
Leikkipuistoihin vaijerikiikkuja lisää									2

Kasvillisuus:

Istutuksia									13
Omenapuita									1
Puutarha, jossa kasvaa hedelmiä									1
niittyjä									1
pensaslabryntti									1

Puistoalueet:

koiratarha, -puisto									5
enemmän puistoja									7
puisto urheiluun, leikkiin ja eläinten kanssa olemiseen									1
lampi puistoon									1
suihkulähde									1

Ajanviete:

Spreimaalausseinä									2
puutarha, piknik									2
nuorten hengailupaikka liikekeskukseen									1
laskettelurinne + palvelut									3

Muut:

Toimiva kello patsaalle	2
viihtyisä	1
isoja kiviä	1
uudenaikainen	1
maalaismainen	1
luonnollinen	1
liikenneympyrään uusi patsas + valot	4
kellon patsaalle kyltti, mitä esittää, koska maassa oleva jää lumen alle.	1
patsas	2
mopoille oma tie	2
tupakointialue kauas koulusta	1
tori kiviniemen rantaan	1
kiviniemeen kierrätyspiste	1
tekonurmikenttä	1

Leikkialueet

17

Kasvillisuus

17

Puistoalueet

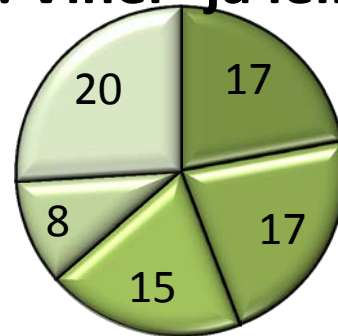
15

Ajanviete

8

Muut

20

1-6 lk: Viher- ja leikkialueet

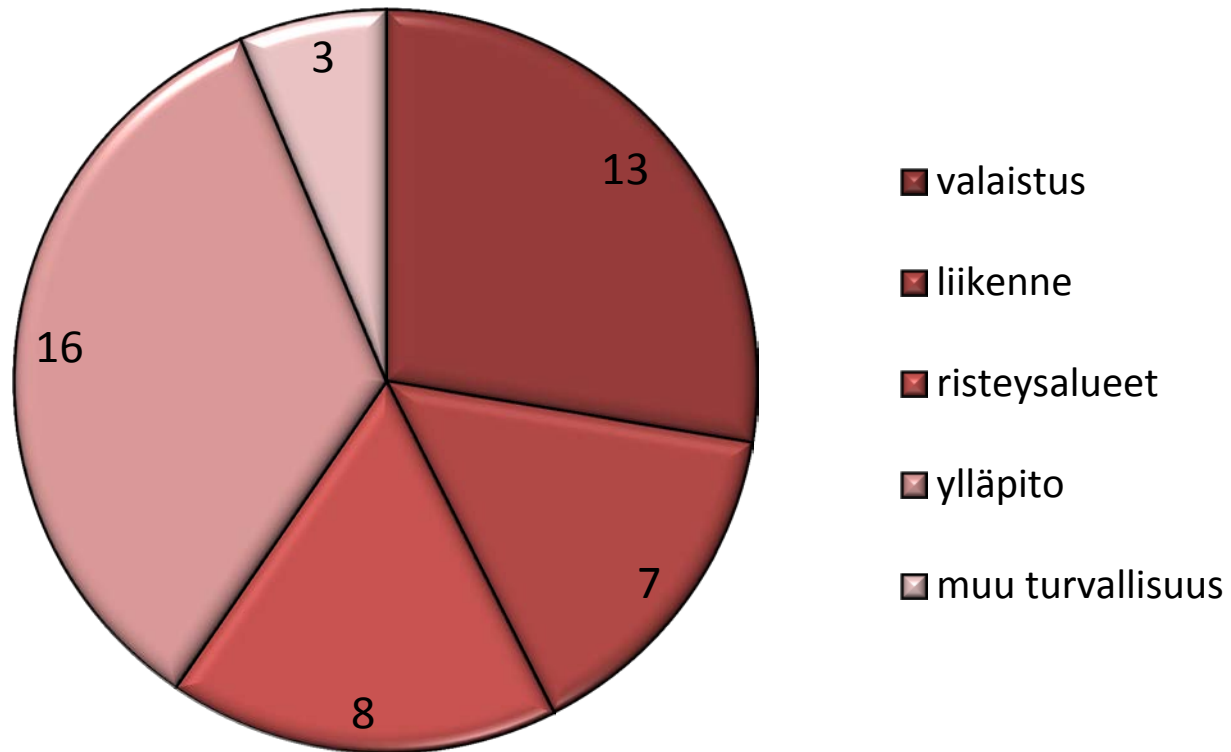
- Leikkialueet
- Kasvillisuus
- Puistoalueet
- Ajanviete
- Muut

TURVALLISUUS (Lasten osallistamistulosten käsittely):

valaistus	Valaistuksen lisääminen	13
liikenne	Liikennemerkki "Varokaa lapsia"	1
	Asfaltin kunnostus pyöräteillä	1
	oravan koululta pyörätie	1
	alikulkutunneli (kellon koulu-k-kauppa)	1
	hidasteita kylätielle	1
	kellon vanhalle tielle pyörätie	1
	uudet liikennejärjestelyt	1
risteysalueet	Liikennevaloja lisää (keskustan rist. 1)	6
	Korotettu suojatie	1
	turvalliset risteykset	1
ylläpito	katuvalojen tarkastus säännöllisesti	1
	auraus aikaisemmaksi, lisää	15
muu turvallisuus	enemmän poliiseja	1
	Turvallinen	2

valaistus	13
liikenne	7
risteysalueet	8
ylläpito	16
muu turvallisuus	3

1-6 lk: turvallisuus

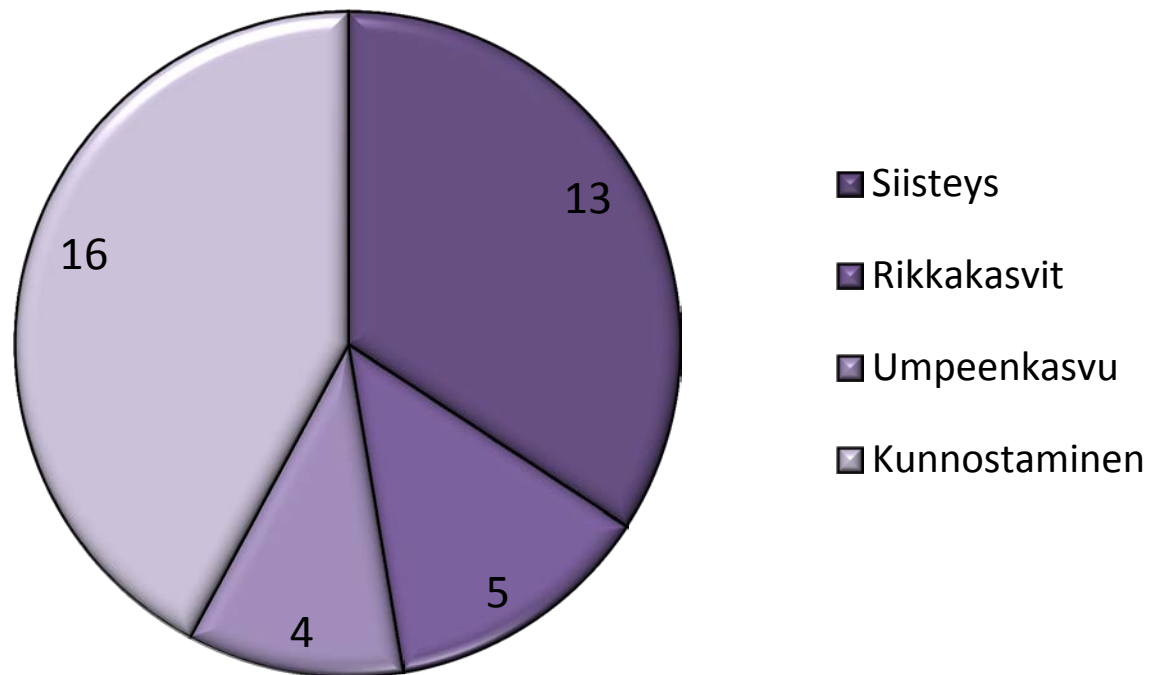

KUNNOSSAPITO (Lasten osallistamistulosten käsittely):

Siisteys	Enemmän roskiksia	4
	siisti	6
	kalimenjoen sillan vieressä olevien puiden parannus, kuolleita, huonoja	1
	hakkuujätteet siivota pois	1
	teiden varret puhtaaksi roskista	1
Rikkakasvit	teiden varret puhtaaksi rikkakasveista	4
	koulun ymp. roskat ja rikkakasvit pois	1
Umpeenkasvu	Rannasta levänpoistoa	1
	kalimenjoen syvennys, vesi ei kulje	1
	tärkeät ja erikoiset rakennukset esille	1
	metsiä auki pyöräteiden reunoilta	1
Kunnostaminen	parempi ja siistimpi uimaranta	11
	kalimenojan sillan parannus, lahot kaiteet, homeiset, palasia irti	2
	kiviniemen ranta sotkuinen, kivikkoinen, leväinen	1
	kiviniemen puulaiturit lahoja, veneille ei pääse	1
	kiviniemen sataman kunnostus	1

Siisteys	13
Rikkakasvit	5
Umpeenkasvu	4
Kunnostaminen	16

1-6 lk: Kunnossapito

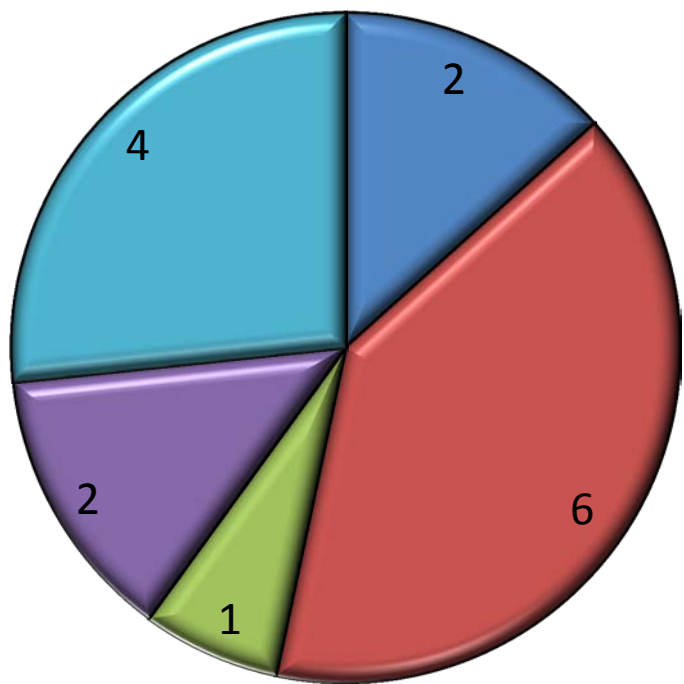
KOULU (Lasten osallistamistulosten käsittely):

tilat	Liikuntasali	1
	diskotilat	1
välineet	kellon koulun välituntivälineiden uusinta	1
	kuivauskaappi	1
	omat isot kaapit	2
	kouluun parempi netti ja koneet	1
	paremmat pukuhuoneet ja sauna kouluun	1
oppitunnit	uintiviikkoja kouluun	1
ruokailu	ruokalista (koulu, oppilaiden vaikutus)	1
	välipala-automaatti	1
valvonta	tupakointi pois koululta!	2
	välituntivalvoja, ettei välitunnilla polteta tupakkaa	1
	energiajuomat pois	1

tilat	2
välineet	6
oppitunnit	1
ruokailu	2
valvonta	4

2
6
1
2
4

1-6 lk: koulu

- tilat
- välineet
- oppitunnit
- ruokailu
- valvonta

OSALLISTAMISKARTTA

Kellon keskusta

Kiviniementie

1.

Koulun takana oleva alue.

2.

Näkymä Haukiputaan sillalta Kalmenjoelle.

3.

Haukiputaan liikennelympyra.

4.

Liikekeskus

5.

Kylätie

6.

- Puustoiset alueet
- Pellot/ niityt
- Tiet
- Rakennukset
- Vesistöt
- Leikkialueet
- Parkkialueet
- Pelikentät
- Vaihtoehdot puistoksi

YLEISSUUNNITELMA

Kellon keskusta

Alueet:

- Suunnittelualue rajaus
- Parkkialueet
- Pelikentät
- Puustoiset alueet
- Pellot/ niityt
- Nurmialueet
- Metsänpohja
- Vesistöt
- Leikkialueet
- Tiet
- Rakennukset

Symbolit:

- Lisättävä lehtipuu
- Säilytettävä puu
- Lisättävä pensasalue
- Lisättävä pyöräparkki
- Lisättävä autoparkki
- Luonnonkivet 1000-1500 mm
- Valettu betonipenkki
- Hyppelypuut, Ø 300 mm
- Patsas alustoineen
- Silta

Hoitoa koskevat merkinnät:

- Kulttuurivaikuttainen rantametsä (harvennus, raivaus)
- Uusittava puurivi
- Rantaniitty (köyhdyttämisen)
- Reunusmetsä (harvennus, raivaus)
- Puuston kunto tarkastettava
- Pensaikko (raivattava)

Kunnostettavat kohteet:

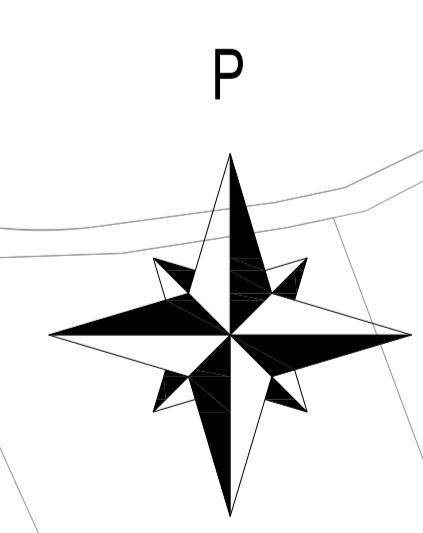
1. Liikerakennuksen takana oleva aita
2. Kiviniementien maitolaituri
3. Haukiputaantien sillan maisemointi
4. Kalimenojantien sillan kaiteet
5. Liikenneympyrän kellopatsas korvataan toisella patsaalla

Vaaralliset kohteet

1. Vaarallinen risteys
2. Vaarallinen ylitys
3. Vaarallinen tienkohta

MK 1:1500

PROJEKTI Kello	KORTTELIALUE	TOIMINTO	RAKENTAMISEN VAIKUTUS
RAKENTAMISEN VAIKUTUS	PROJEKTIN NIMI	YLEISSUUNNITELMA	OSIEN NRO
			1/5
RAKENTAMISEN VAIKUTUS	PROJEKTIN NIMI	RAKENTAMISEN VAIKUTUS	YLEISSUUNNITELMA
Kellon keskusta 90820 Haukipudas			1:1500
YMP	YMP	YMP	YMP
Kaisa Seppänen 044-2922020	10.5.2012	Piijo Sipilä	

Kalimenjoen alue

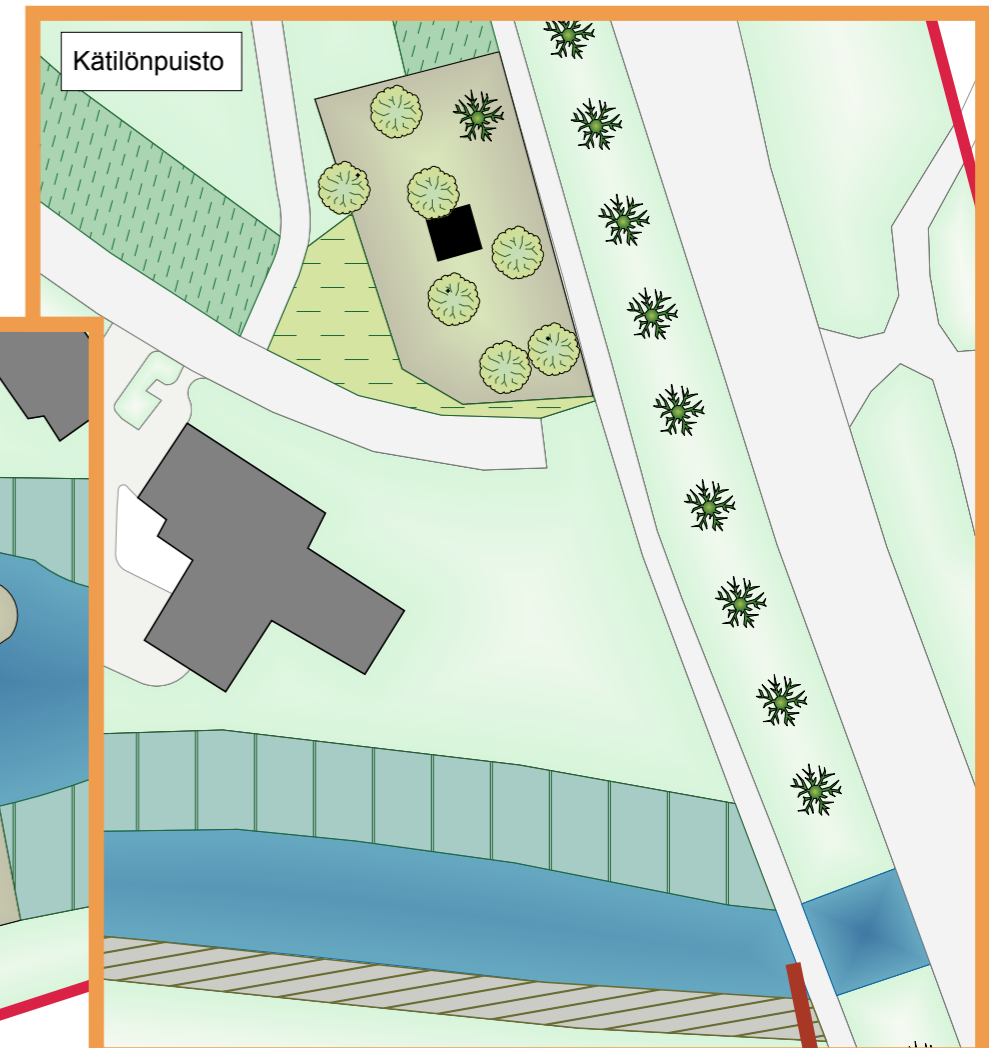
Niitty, Kalimenjoenpuisto, Kätilönpuisto

Koko alueella tehdään puuston harvennusta ja raivaustöitä yleissuunnitelman mukaisesti. Monimuotoisuuden tulisi säilyä koko joen alueella.

Kätilönpuistossa puustoa harvennetaan vahvasti, tärkeimpänä säilytettävistä puista ovat vaahterat. Kätilönpuistosta tehdään siisti puoliavoin rakentamaton alue, jonne voidaan lisätä patsas, lisäksi valaistaan muutamia suuria puita. Kätilönpuistosta tulee näkyvä kohde, joka kertoo Oulusta tuleville Kellon keskustan alueen alkamisesta.

Saarten aluetta raivataan ja harvennetaan. Myöhemmin saaria hoidetaan niittämällä ja/tai laiduntamalla. Alueelle rakennetaan kolme siirrettävää luonnolliseen ympäristöön soveltuvaa siltaa. Lisäksi Kalimenojankujan varteen tehdään jyrkimpään kohtaan matala aita/kaide. Saarten läpi tallataan kapea polku joka päällystetään esimerkiksi kivituhkalla. Saariin voidaan sijoittaa muutamia penkkejä.

Kalimenojankujan varressa sijaitseva rehevöitynyt alue köyhdytetään rantaniityksi. Aluksi niitto tapahtuu kahdesti kasvukaudessa, myöhemmin kerran loppukesästä. Niittojäte poistetaan alueelta. Niitto tulee tapahtua terävin välinein. Alueelle jätetään/ istutetaan muutamia lehtipuita, esim. koivua, pihlajaa ja tuomea.

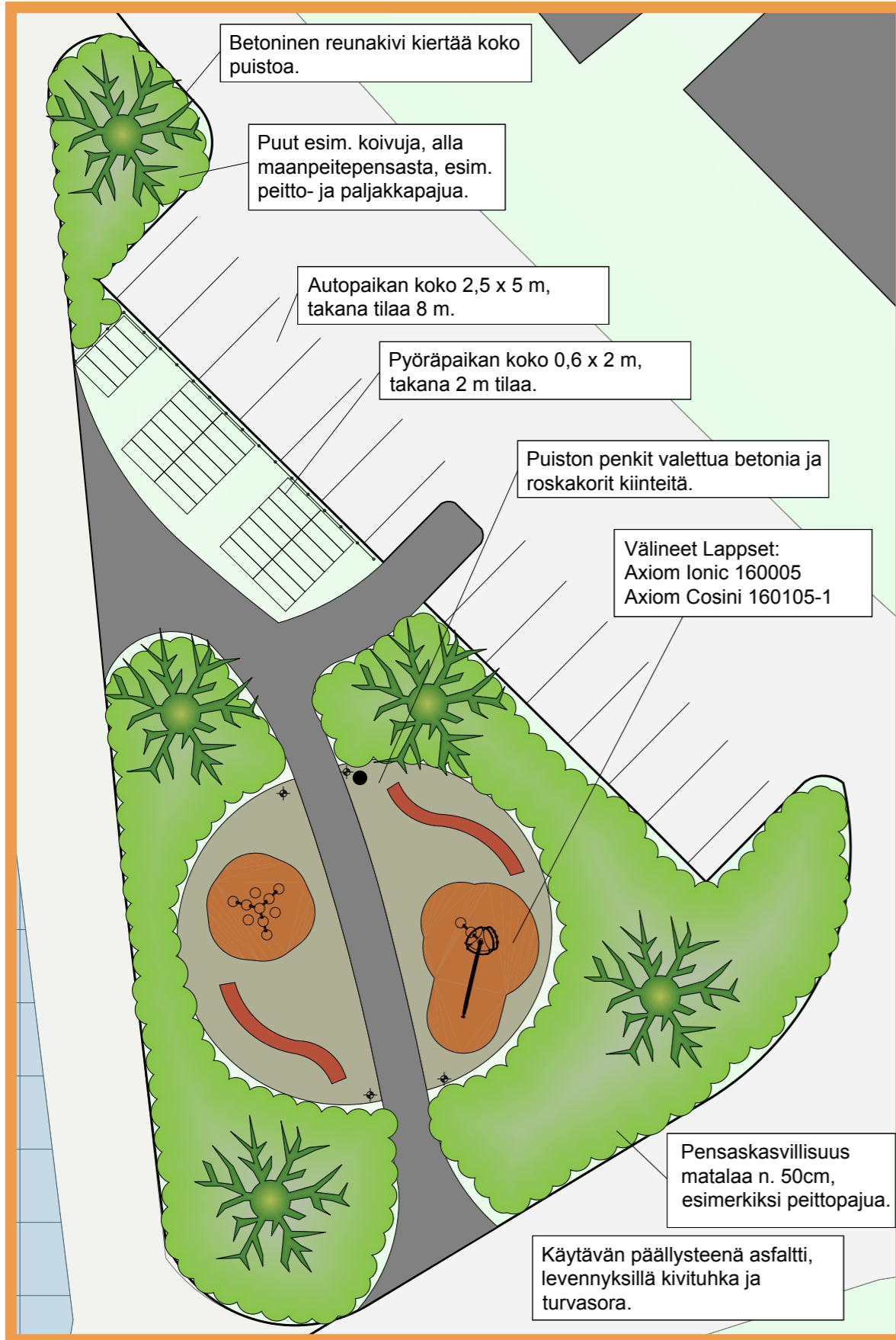

MK 1:1000

Kylätien alue

Koulunpuisto

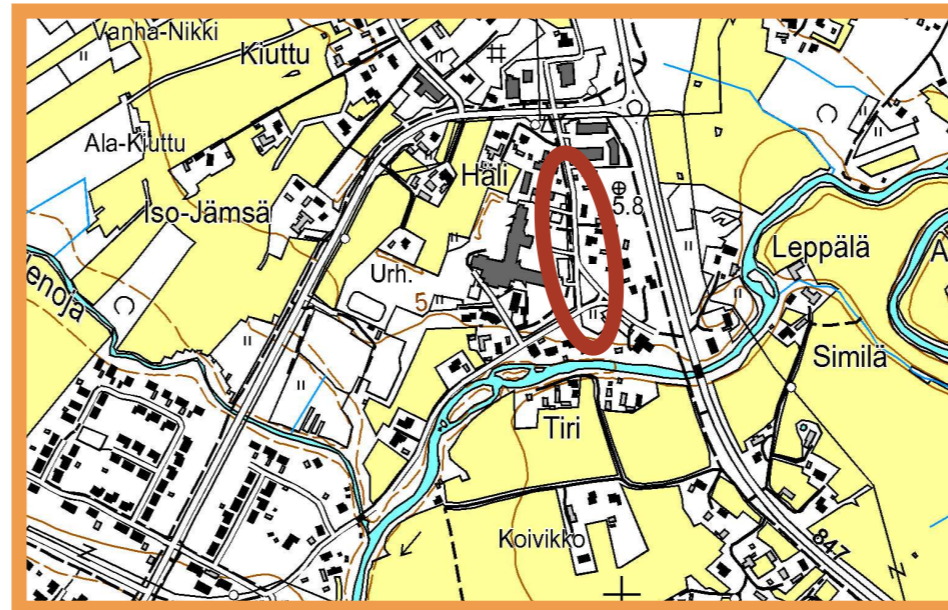
MK 1:250

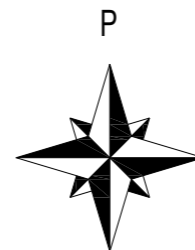
0 5 10 15 20 25 m

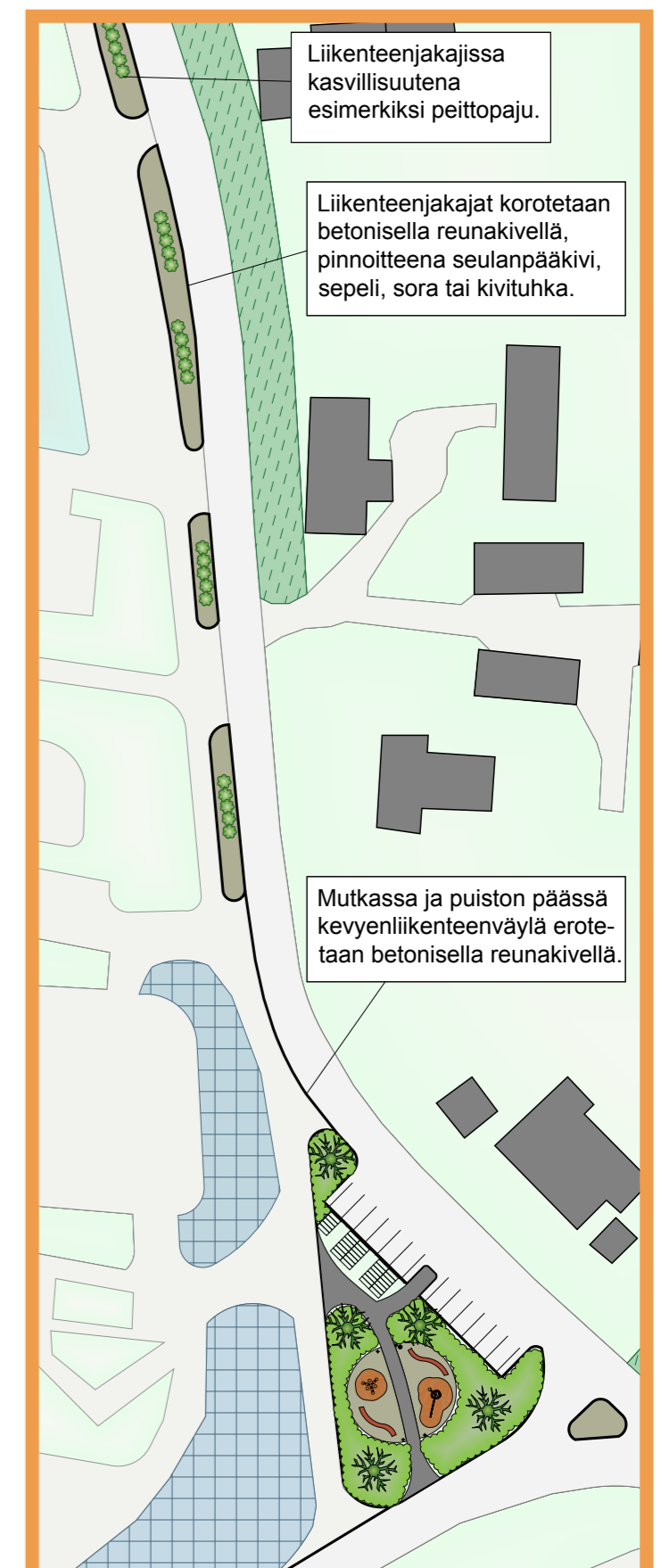
Havainnekuva kylätien liikenteenjakaajista.

Suunnittelualan sijainti kartalla.

MK 1:1000

0 20 40 60 80 m

Koulun taustan alue

Kellonpuisto

MK 1:1500

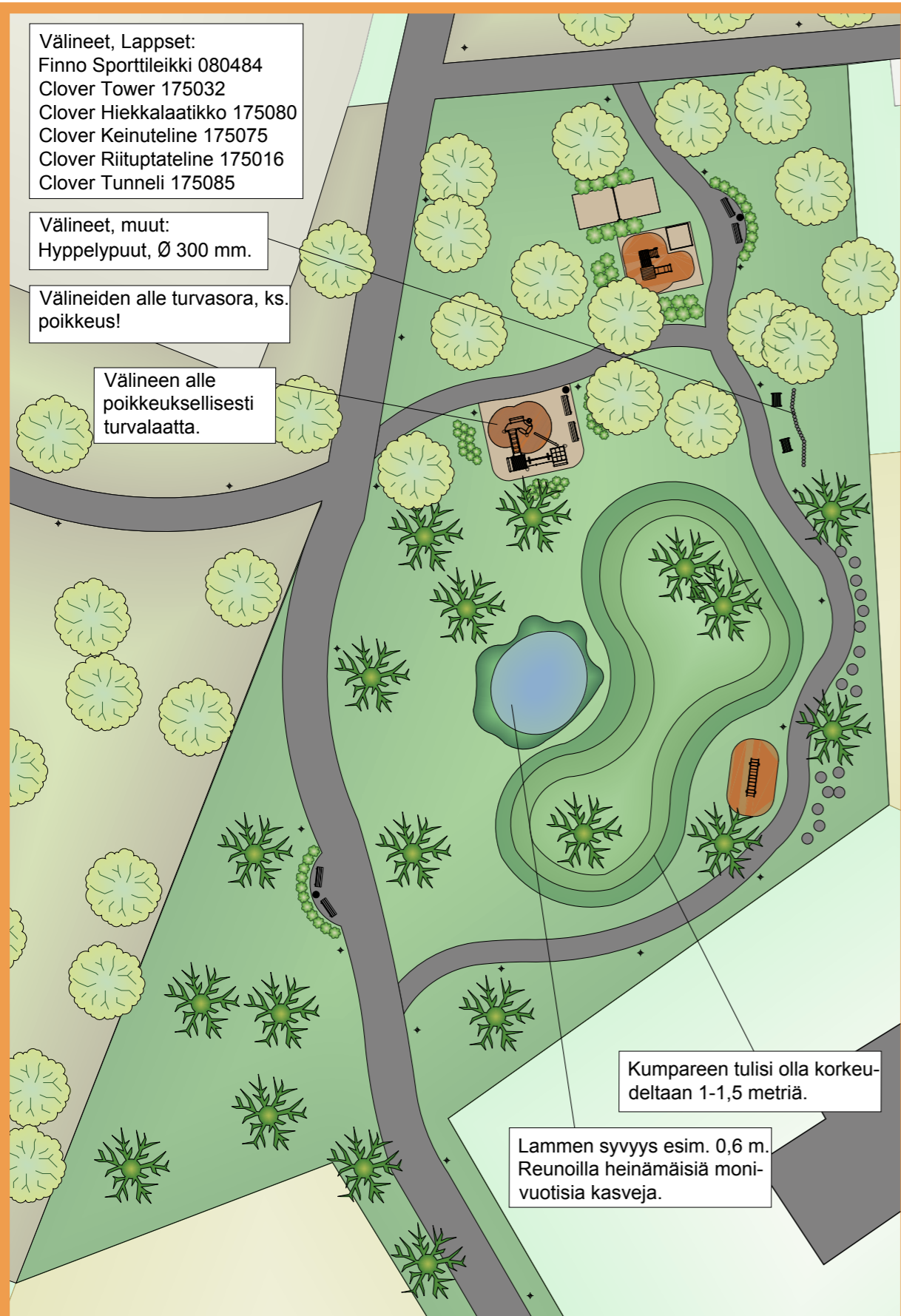
0 10 20 30 40 50 m MK 1:500

Välineet, Lappset:
Finno Sporttileikki 080484
Clover Tower 175032
Clover Hiekkalaatikko 175080
Clover Keinuteline 175075
Clover Riituptateline 175016
Clover Tunneli 175085

Välineet, muut:
Hyppeypuut, Ø 300 mm.

Välineiden alle turvasora, ks. poikkeus!

Välineen alle poikkeuksellisesti turvalaatta.

Havainnekuva Kellonpuistosta.

0 25 50 75 100 125 m

Kolme pensasaluetta nukkerusua.

Pohjakaavillisuutena nurmikko

Leveämpi kevyenliikenteenväylä asfalttia, kaapeampi kivituhkaa.

Olevat metsät harvennetaan ohjeen mukaisesti, monimuotoisuus tulee säilyttää. Uuden puuston tulisi koostua enimmäkseen lehtipuista.

Koululaiset tuodaan kaukalon laitaan autoilla, josta jatkuu kevyen liikenteen linjaus puiston läpi koululle.

Polun varressa suuria luonnonkiviä peräkkäin hyppeykivinä.